

# PHONG-HOÀ

16 TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ SÁU 7

trang

DIRECTEUR POLITIQUE  
NGUYỄN - XUÂN - MAI

DIRECTEUR  
NGUYỄN - TƯỜNG - TÂM

ADMINISTRATEUR  
PHẠM - HỮU - NINH

XU

VĂN ĐỀ DÂN SINH

## NHỮNG CÁI

### NHÀ VÀNG

Những thứ sản-vật của kỹ-nghệ nhỏ xíu mình, nói cho xác-lý, đã có thể đủ cung-cấp cho sự cần-dùng của ta. Những thứ hàng ta có thể lầm ra được so với các hàng ngoại-quốc như hàng Tàu và hàng Nhật cũng sắp-sỉ một mươi mốt tám — Của có xấu hơn của họ một chút, giá có cao hơn, của họ một chút thắt, nhưng cái nguyên-nhân chính của sự thắt-bại không phải ở đó, mà chính là vì ta không có cách hiệu-nghiêm để tiêu-thụ những sản-vật của ta.

Cái cách dựa vào lòng yêu nước mà khuyên người ta mua dã tớ ra rằng không công-hiệu gì — Thị-dụ: ta muốn mua một bộ cốc, ta vào bất cứ một hàng nào hỏi thì họ đưa ra một bộ cốc Nhật-bản, vừa đẹp vừa

rẻ — Thấy vậy, ta bỏ tiền ra mua ngay, không hề tưởng tới đó là đồ Nhật hay đồ Tàu — Giản-hoặc có người biết nghĩ-ngợi một chút, đòi mua thứ hàng nội-hóa thì không có — Người đó phải có tính cầu-kỳ lầm mới chịu-khó đi tìm-tòi mua cho được cốc của Annam làm. Tốn công, tốn tiền xe, lại mua đất và xấu, có mấy người chịu thế!

Tuy là một việc côn-con, nhưng có ảnh-hưởng rất lớn-lao về kinh-tế. Trong sự buôn bán ta phải nghĩ đến những sự côn-con như thế mới được.

Vậy bây giờ không nên dựa vào tình-cảm nồng mà tìm cách khác để tiêu-thụ: những cách ấy là làm cho người ta dễ mua và quảng-cáo cho thật riết để cho người ta biết.

Muốn cho người ta dễ mua, không gì tốt hơn là có hội buôn nào đứng lên lập «những cái nhà vàng». Những cái nhà vàng này là những cửa hiệu con-con, quét toàn một lượt với vàng, giải-giác khắp nơi, tinh-nào cũng có, cứ mỗi phố lại một hiệu, cốt cho thật nhiều.

Trong những cái nhà vàng đó, bán toàn một thứ hàng nội-hóa, bán đủ các mặt hàng từ những thứ quý giá như to, lúa, den, đồ thêu, chợ tới những thứ nhát-dụng: cốc, chén, xé-phông, chè v.v... nhất là những thứ hàng sơ sự cạnh-tranh với hàng Tàu, Nhật.

Hiệu buôn đó lại điều-dịnh với các nhà chế-lao, tìm-cách tiêu-thụ hàng hóa cho họ — thành-thứ một công mà hai việc:

1. — Giúp các nhà chế-tạo bán hàng cho chạy.
2. — Giúp những người mua, mua được những thứ đồ dùng nội-hóa một cách dễ-dàng.

Hiệu buôn đó lúc như những người làm mồi giới cho đôi bên không những làm một việc có ích mà lại làm một việc có lợi nữa.

Không nên ăn lãi nhiều quá về một thứ hàng, bán được thật nhiều tức là nhiều lãi đấy.

Hiệu buôn đó cốt phải có nhiều vốn ngay từ lúc đầu, vì phải mở to ngay mới có hiệu-quả. Hiệu đó

phải đủ tin-nhiệm của các bạn hàng, nghĩa là người đến đây mua chắc không bao giờ sợ hờ. Xấu, tốt, đắt, rẻ là tự hàng của mình thế, chứ không bị ai lừa dối nữa.

Ở trong Nam-kỳ, ngay như ở một thành-phố Saigon mà có độ mươi cái nhà vàng đó, có đủ bảo-linh chắc chắn, người trong đó có tin-nhiệm, thì sản-vật của kỹ-nghệ người Bắc đem vào tiêu-thụ rất dễ.

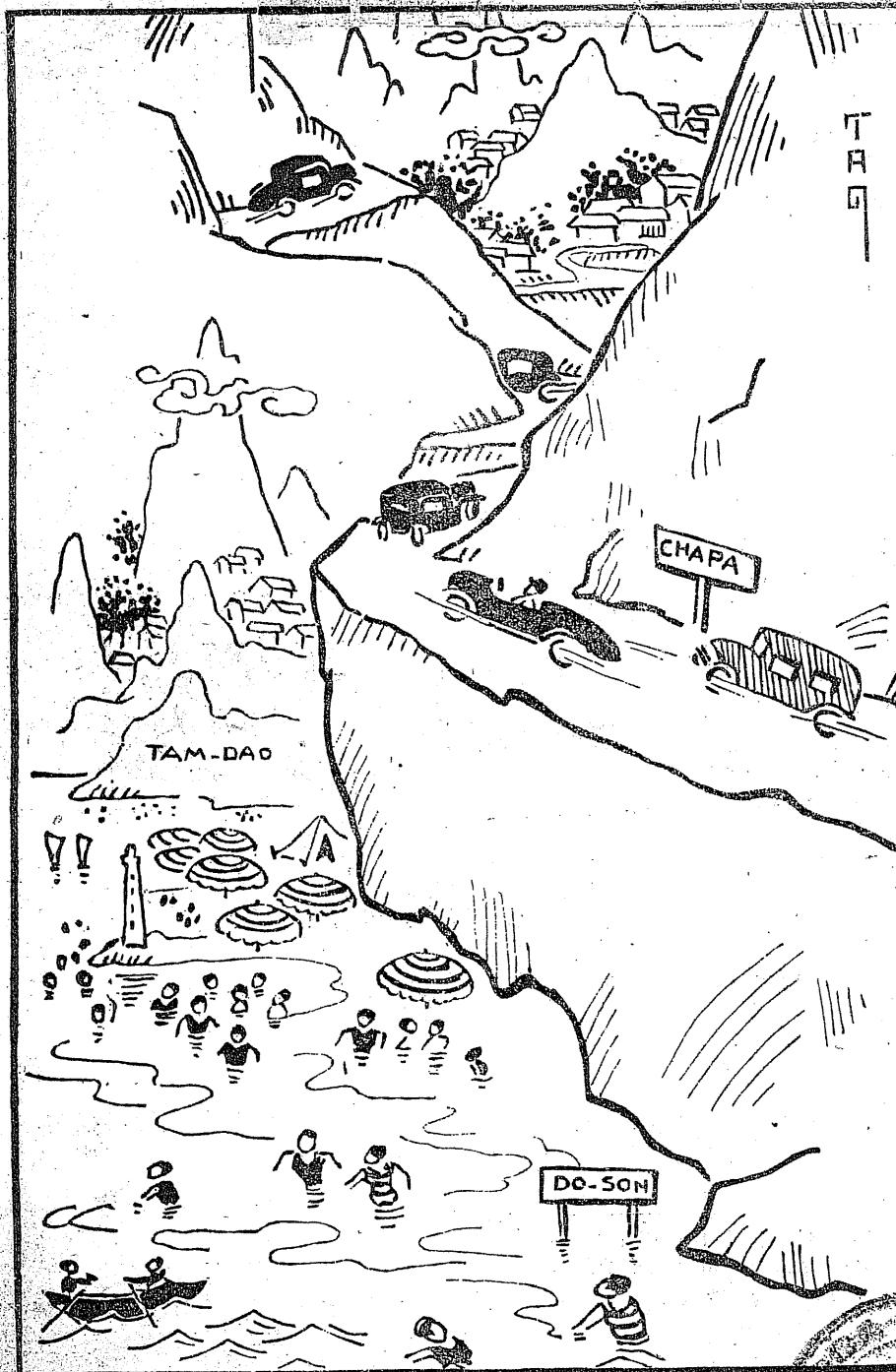
Tuy là một công-cuộc buôn-bán nhưng có ích-chung nên chắc các nhà bảo săn-lòng quảng-cáo gúp, lúc đó tự-nhiên họ sẽ đua nhau mà dùng hàng nội-hóa.

Ông khách mua cốc tói kẽ làm thí-dụ trên kia sẽ không phải tìm-tòi khó nhọc nữa mới mua được cốc Annam. Chỉ dẫn người nhà ra nhà vàng mua là xong việc.

Khắp trong ba kỳ, những cái nhà vàng đó, sẽ là cái biểu-hiệu cho sự phồn-thịnh của kỹ-nghệ trong nước.

NHẤT-LINH

### HAI LỐI CẦU MÁT HAY LÀ ĐÔNG TÂY KHÔNG GẶP NHAU

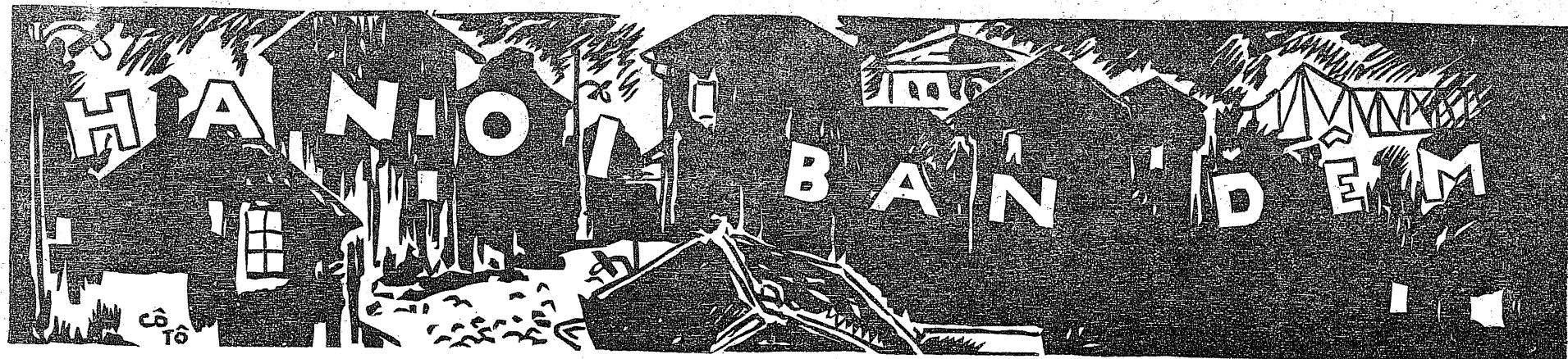


Đô-son, Tam-dảo, Chapa,  
Người Tây cầu mát là ba nơi này.



...Mà ta cầu mát lạ thay!

(Lời của Khắc-Nguyệt)



## Phóng-sự về mãi-dâm ở Hanoi

(Cái tệ mãi-dâm ở Hanoi mỗi ngày một nhiều. Biết rõ lược cái hại ấy là một sự ích lợi, chúng tôi nghĩ thế. Bài phóng-sự đây (xem Phong-hóa từ số 36) toàn là thuật những sự thật, tài nghe mắt thấy, đã sảy ra ở Hanoi, chứ không phải những truyện bịa đặt → Phong-hóa sẽ hết sức làm cho các độc-giả biết rõ những cái khô-sở, đau đớn của một hạng người xã-hội vẫn khinh bỉ, mà họ chỉ là đáng thương...)

### Vì tiền.

Tôi quay lại nhìn cô bé khăn trắng mà tôi vừa chỉ ban nãy: cô còn trẻ, chỉ trạc 17, 18 tuổi. Mặt trái-soan, đôi mắt đen nháy, trông cô thùy-mị, xinh-xắn, đáng yêu và đáng kính lắm. Thế mà, nếu lời bác đàn ông kia đúng, thì lát nữa, lát nữa cô sẽ bước chân đến nhà mụ Hai, trong một vài giờ, trở nên cô gái bán dâm như trại nghìn cô gái bán đêm khác bán mình đổi lấy đồng tiền...

Nhưng có lẽ nào! Có lẽ nào cô con gái ngày-tho thùy-mị kia, có nghề, có nghiệp hàn-hoi, tuy làm ăn cũng vất-vả, nhưng không đến nỗi thiếu miếng ăn, có lẽ nào cô con gái ấy nỡ vì một, hai đồng bạc làm nhơ bần cái thân mình, nhơ bần cái danh tiếng của cha mẹ? Tôi ngẫm-nghĩ lại ngậm-ngùi, trong lòng chúa-chan cái cháu ghét, cái khinh-bỉ sự khốn-nạn cuối cùng mà một người con gái có thể làm...

Bước chân ra khỏi chợ, như thoát được cái không-khí nặng-nè đè nén trên mình... Giòi dã về chèo, chợ bắt đầu tan. Mấy cô hàng dã sắp sửa quang gánh trở ra về...

Tôi và anh Khanh cùng nhau thông-thả bước về dãng nhà mụ Hai. Gioc đường, hai người yên lặng không nói gì. Riêng tôi vẫn băn-khoăn nghĩ đến cô hàng khăn trắng, nghĩ đến cái nét mặt thùy-mị, ngày-tho... Không biết chốc nãy có có đến không, cô có bị lời ngon dỗ ngọt của anh chàng láu-linh dã đưa chúng tôi đến để nhận biết tấm lòng trong-sạch của các cô gái bán hàng...

Nhưng tôi lại mong rằng tôi sẽ bị mất công không, sẽ chờ đợi vô-ich, vì cô không đến, cô không đến đâu...

Vừa ăn tấm cửa nãu bước vào trong nhà, đã thấy mụ Hai ton-tả chạy ra đòn chào. Mụ vui-vẻ, nhìn chúng tôi, nhấp nháy con mắt như hiểu ý, tay di diệu thuốc lào trên hai hàm răng lang-lồ đưa ra đưa vào miếng bã trầu:

— Thế nào hai thầy đã vừa ý cô nào chưa...?

Anh Khanh cười, đáp:

— Vừa ý lắm... Cô nào cũng xinh, cũng đáng yêu cả...

### Cúp TRÀNG-KHANH và VIỆT-SINH

không chịu, hay là cô dùng-dắng làm cao dã mong được cái giá... cao?

— Giá cao thì có lẽ hơn, anh Sinh ạ. Tôi lạ gì các cô con gái bây giờ, cứ tiền là được hết: Anh tính xuất ngày buôn-bán mới được một vài hào chỉ lãi, sao bằng dì thế này một chốc lát được dãm ba đồng bạc, thì cô nào mà chẳng muốn? Chỉ sợ mụ Hai bót-sén chặt-chẽ quá, cô ta không đi mà thôi!

— Anh nói có lẽ... Ta hẵng cứ đợi xem...

Vừa lúc ấy có tiếng gỗ cửa...

Anh Khanh đang nằm trên giường với nhom dây:

— Họ về rồi đấy...

Rồi anh bước xuống, vội-vàng ra mở cửa.

— Chào ông!

— Không dám. Bà hỏi gì?

Một người đàn bà đứng tuỗi, mặt hơi xương-xương, mặc chiếc áo the mài mõ gá, dùng khép-lép bén cánh cửa, nhìn anh Khanh rồi khe khẽ nói:

— Thưa ông, bà Hai có nhà không a?

— Bà ta vừa đi ra chợ. Bà có cần hỏi việc gì, cứ vào đây ngồi đợi, bà ấy cũng sắp sửa về bây giờ...

Người đàn bà ra vẻ ngăn ngừ, lưỡng lự, bước vào khẽ gật đầu chào tôi, rồi ghé ngồi lên trên chiếc giường ngoài...

Tôi trống mặt quen quen, mà không nhớ rõ là ai? Trong người cũng ra vẻ một bà lão, cách ăn mặc đứng dã, mà cù - chỉ tỏ ra không phải là con người lẳng-lo. Nhưng không hiểu bà ta hỏi mụ Hai để làm gì?

Tôi gọi anh Khanh lại dãng đầu nhà, ghé tai hỏi nhỏ:

— Anh có biết là ai đấy không? Tôi trống quen quen, hình như có gặp đâu rồi thì phải...

— Anh quên rồi à? Bà TH... (1) đấy...

Tôi sực nhớ rồi giật mình như người bị điện:

— Bà TH... Chồng làm thư ký ấy phải không?

— Chính phải bà ta đấy!

Một phút, thoảng qua trong óc tôi cái hình ảnh của thầy ký TH...

con người gầy gò, xanh xao, làm việc ở một sở kia. Tôi cũng có biết thầy, người đứng-dẫn, hai vợ chồng vui vẻ với một đàn con...

— Bà ấy đến đây làm gì?

— Lại còn làm gì nữa! Cũng là một cảnh dãy chứ gi...

— Có lẽ đâu, lương hán ta sáu, bảy chục kia mà...

Anh Khanh nhún vai, nhìn tôi ra ái-nghỉ rồi nói:

— Để tôi kể anh nghe. Chị vợ này vốn có máu mè cờ bạc, bao nhiêu tiền chồng đưa dã ăn tiêu, chị đem đến sòng nướng hết cả. Túng thì phải tính chí biết làm thế nào. Chị ta dã như thế này dã lâu, tôi biết...

— Thế chồng không biết à?

— Ai bảo cho mà biết. Hê chồng dã làm thì chị ta cũng dã, buông chiều như thế này thì lấy cớ đi chợ, rồi tạt vào đây dã kiếm khách...

Trong khi chúng tôi nói chuyện thì bà TH... vẫn yên lặng ngồi trên giường, nhưng vẻ mặt lo lắng, băn khoăn. Một lát, bà đứng dậy cáo từ bảo ra chợ tìm bà Hai, vội vã chào chúng tôi rồi mở cửa bước ra...

15 phút sau, mụ Hai và chàng áo trắng trở về, theo sau một cô con gái, cô hàng cau khăn trắng, vẻ mặt thùy-mị, ngày-tho...

Anh đàn ông ton-tả đến noi tôi nói nhỏ:

— Thật là nói hết nhời đấy ông ạ... Cô ta ngần ngừ mãi mới chịu đi... nhưng cô ta dòi những năm đồng một lát cơ đấy...

(Còn nữa)

TRÀNG-KHANH và VIỆT-SINH

## HỒN..

(xem trang 3)

MUÔN CÓ ẢNH CHỤP LỐI  
MỸ THUẬT  
NÈN LẠI  
HƯƠNG - KÝ

(1) Xin lỗi tên.

### TOÀ-SOẠN VÀ TRỊ-SỰ

Số 1, Boulevard Carnot - Hanoi

FONDATEUR ET DIRECTEUR POLITIQUE :  
NGUYỄN-XUÂN-MAI

DIRECTEUR : NGUYỄN-TƯỜNG-TAM

### DO SOCIÉTÉ ANAMITE D'ÉDITION ET DE PUBLICITÉ

XUẤT BẢN  
N° 1, BOULEVARD CARNOT - HANOI  
(Annam xuất - bản cục)

Mua báo kè từ ngày 1<sup>er</sup> và 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.  
Giấy mua báo mà không có kèm ngân-phiếu thì xin miễn trả lời.

Thư từ, bài vở và ngân-phiếu xin gửi về :

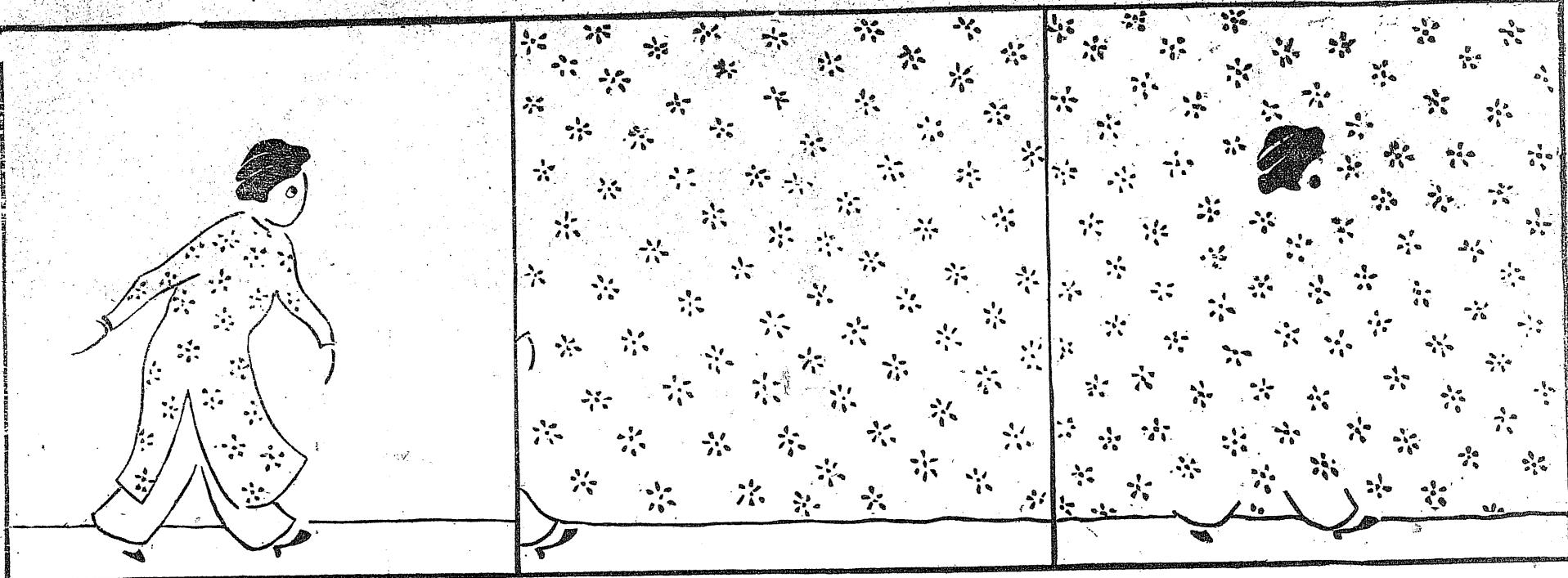
M. NGUYỄN-TƯỜNG-TAM  
N° 1, Boulevard Carnot - Hanoi

### GIÁ BÁO :

	BỘNG-DƯƠNG	NGOẠI-QUỐC
1 năm	3\$00	5\$00
6 tháng	1.60	2.60

QUẢN-LÝ : PHẠM-HỮU-NINH

Nu cười nirc ngoài



BỨC TRANH KHÔNG LỜI

(vẽ theo tranh của Vialé)

# ...từ nhỏ đến lốm...

## Mùa thi

Mỗi năm lại một lần hoa soan tây rụng dở ối, tiếng ve thiết tha gọi bạn, mỗi năm lại một lần học-trò tháp-thom trong lòng. Nhưng họ không phải như ông Nguyễn-tiến-Lâng, cảm nỗi hoa rơi, khóc oà-oà, buồn vì ve kêu, kêu ve ve....

Linh-hồn học-trò không đến nỗi lâng-mạn như vậy. Họ tháp-thom chỉ vì sắp đến ngày thi.

Nhất là những thí-sinh băng thành-chung, băng tú-tài trong lòng vừa lo lại vừa mừng vì chúa-chan hy-vọng.

Biết đâu? Nay mai sẽ đổi hình, hôm nay còn là cậu học-trò, vài hôm nữa đã hóa ra ông học-trò, vài tháng nữa biến ra ông phán, ông thông, ngồi ngáp dài trong phòng-giấy. Còn gì vinh-diệu hơn.

Trước mắt họ, hiện ra một cuộc tương-lai rực-rỡ: vợ đẹp, nhà rộng, bông-lộc nhiều, ngoài xóm mạc vênh-vang lên kẻ cả, cái chí anh dồ-cô dời ông Lê-quí-Đôn là cái chí các cậu học-trò dời máy-móc văn-minh.

Thế mới biết rằng trong khoảng mấy trăm năm nay, trí-thức dân ta thay đổi, tiến-bộ một cách mau chóng, mà chí-hướng của thanh-niên ngày nay đáng phục hơn xưa nhiều.

Mảnh băng! chí-hướng của họ đấy! Anh chí-kí ư? không làm gì! anh có dỗ gi đầu? Anh khôn-ngoan, tài giỏi ư? vứt đi, vì anh không có mảnh băng.... Cái mảnh giấy con có sức mạnh lạ, người vô tài, nó làm cho có tài, người vô hạnh nó làm cho hữu hạnh.

Vì thế mà ngày-ngày, đêm-đêm, tám-tám, niệm-niệm cõi cướp được mảnh băng. Học có phải để mở mang trí-thức, tinh-thần đâu, họa chăng chỉ những người lân-thân mới nghĩ thế. Học cốt là được nên ông tham, ông phán để lấy cái chức-phận cho bà cô, bà di hành-diện với chị em có con cháu đỗ-dạt. Có thể mới là học, có nghĩ thế mới đáng mặt thanh-niên Việt-Nam. Tương-lai của nước đấy! tưởng cũng nên mừng.

Al bao rằng thế-kỷ này là thế-kỷ của khoa-học? Đối với ta, thế-kỷ này là thế-kỷ của những người có bằng-cấp. Ngày xưa, còn mồ-ma cự nghè Kế, cự có diễu rằng: nước ta là Kim-Vân-Kiều quốc mà người nước ta là Kim-Vân-Kiều nhân. Thực ra gọi nước ta là văn-bằng quốc mà người nước ta là văn-bằng nhân, mới đúng cho.

Hắn không còn nước nào tranh với ta được cái danh-dự ấy.

Không may mấy năm nay kinh-tế khủng-hoảng, cái giá-trị của mảnh băng cùng bị khủng-hoảng nốt.

Người dỗ ra nhiều, chõ làm lại ít, cái hạnh-phúc lên ông thông, ông phán đối với nhiều người chỉ còn trong mộng-tưởng. Thời thì về làm bác nhiều, bác xá, ông lý, ông phó, khõi phải ngáp dài, khõi phải còng lưng.

Biết đâu! biết đâu sự không may ấy lại là sự may cho họ.

TÚ-LÝ

## Một kỷ-nguyên mới.

Trước khi bài luật cấm rượu bên Hoa-kỳ, mấy nhà chế-tạo rượu bia đem tặng ông thống-lĩnh Roosevelt một hòn rượu.

Đúng 12 giờ đêm là cái giờ bài luật, ông Roosevelt sẽ mở một chai uống trước hết mọi người dân Hoa-kỳ. Rồi từ đó, khắp trong nước Hoa-kỳ, đâu đâu cũng thấy người ta «khai uống», tiêu-thụ không biết bao nhiêu là rượu bia.

Bên ta, đến hôm rằm tháng bảy này, sẽ bái độc-quyền rượu.

Công-ty Bắc-kỳ nam-tứu và công-ty Vạn-vân hiện giờ đương nấu rượu. Rượu đã nấu được ít nhiều, nhưng còn đóng chai để nguyên trong lò, đợi đến hôm rằm tháng bảy mới bắt đầu đem bán cho công chúng.

Được tin mấy ông Nguyễn-tiến-Lâng, Sa-İa-Vanh, Hân-thu, Lê-công-Đắc và

cô Kim-Chi sẽ bắt-chước dân Mỹ định đến diều-dịnh với Bắc-kỳ nam-tứu công-ty mua trước một hòn rượu để đem tặng ông Nguyễn-khắc-Hiếu.

Đến đúng giờ bài độc-quyền, trước khi công-ty xuất-hành rượu, ông Nguyễn-khắc-Hiếu sẽ mở một chai uống trước hết mọi người. Nếu một chai không đủ thì sẽ mở hai chai. Đến chai thứ ba thì ông Hiếu sẽ làm một bài thơ để mở một kỷ-nguyên mới.

Rượu ngôn bao nhiêu thì thơ hay bấy nhiêu.

Ông uống xong rồi, bọn mình mới được uống. Uống rượu vào rồi ta cùng vỗ dùi, cùng đập đít xuống giường mà cùng ngâm thơ vang-lừng; cái quang-cánh vui-vẻ biết bao.

Chúng tôi có lời khen mấy ông Lâng, Vanh, Thu, Đắc và cô Chi có cái tuyệt ý ấy, và rất mong tin đó không phải là một «giặc mộng».

NHẤT-LINH

## BU'ÓM..

(xem trang 5)

## VĂN THƠ



Thi sĩ. — Đông đã qua... qua hạ xuống văn hoa

Ngày xuân cây... nở, hoa... hoa...

— Thưa ông, cho xin tiền nhà!

## Bàn ngang

Vệ sinh, vi trùng, hai tiếng mới, đem lại cho dân ta thêm một chút lo lắng, buồn rầu, vô ích. Xưa kia không ai nói đến vệ sinh, nào ai còn sợ đến vi trùng, nên ăn, uống, ở, mặc, đều phủ nơi trời cả. có việc gì đâu?

Không biết sao phương tây họ trọng vệ sinh, sợ vi trùng đến thế! Họ thường bảo: muốn cho linh hồn trong sạch thân-thể phải sạch-sé.

Cái đó đã lấy gì làm chắc. Ngan-ngữ ta có câu: ở bẩn sống lâu. Câu ngan-ngữ ấy mới thật là thẩn diệu.

Ta thử nhìn các làng: nhà tranh lụp-xup hôi hám trong đám bùn lầy nước đọng, trẻ con bụng ống mặt xanh ở lẩn với đàn lợn, đàn gà bẩn thỉu, ăn, tắm, rửa, cũng trong mây cái vũng bèo nước đen, xưa nay ta vẫn thực hành câu ngan-ngữ đáng mến kia, mà xưa nay ta vẫn sống đấy, có chết đâu?

Kề ra thì người lớn mắc bệnh, trẻ con sài mòn cũng nhiều, song đó chẳng qua là vận hạn, số bắt phải vậy thì chịu vậy mà thôi. Kề ra dịch tả hàng năm cũng có, nhưng đó là thiên-tai, biết làm sao được.

Tây phương họ chuông sach và trong mặc họ, ta cứ theo phương pháp của ta, ta cứ ở bẩn... sống lâu, miễn là ta có tiền làm dinh làm chùa cho to, mua nhiều, mua xă cho đẹp mặt với làng xóm, còn ăn bẩn ở bẩn ta có mệnh hệ nào, ta cũng có thể tự khoái rằng ta đã hy-sinh cho câu ngan-ngữ đáng mến của ta.

TÚ-LÝ

## NGỌC-HỒ

6 - AVENUE BEAUCHAMP - 6

Bán rượu bia, nước chanh, kem, bánh ngọt, các món dùng ăn sáng, vân vân  
Chỗ ngồi trong nhà, ngoài sân, lich-sự, sach-sé, mát-mẻ. Giá phải chăng.

# Một cái nạn thất nghiệp

Trong cái giờ mà các học sinh, cùng người làm việc trong các sở đang đưa quẩn bút trên bàn, đang cái lúc mà những bánh xe trong các nhà máy còn quay tít trong làn khói bốc hơi, ở ngoài đường-phố, ta còn trông thấy vô số những hạng thiều-niên mặt mũi sáng sủa, quần áo bánh bao, dắt tay nhau đi lang thang, hay đinh mũi vào cửa kính các hiệu.

Hạng ấy, phần nhiều là bọn trí thức thất-nghiệp — nói đúng ra là những người có học mà không nghề.

Có học mà không nghề, cái lối ấy phải chăng tại người đi học?

Nước ta nào đâu đã được như bên Anh-cát-lợi: nan thất-nghiệp đồ dồn vào bọn người lao động — là bọn có nghề nuôi sống, làm việc bằng chân tay chứ không nạo óc.

Nhưng đâu có thể, công nghệ của ta còn nhiều cái vụng về, hạng người nhồi được dùm chữ của nhà trường vào trong óc, chỉ lầm le chực nhảy vào ty, sở của nhà nước, thế cùng thì họ đến cầm bút cho sở tư, mấy ai chịu vác búa, riu làm thênh thố.

— Vì sao họ không muốn học nghề?

— Bởi cái óc trọng khoa cử từ xưa nay chưa gột sạch, và phần nhiều chịu ảnh hưởng của gia-dinh.

Số người vô nghề mỗi ngày một nhiều, vì có nền kinh-tế bị lung lay nhưng một phần lớn là tự họ đi làm đường.

Nếu muốn xét nguyên nhân nạn thất-nghiệp vì đi làm đường, tôi hãy làm lấy một cớ: tại các chị em quá mờ hu дanh.

Vì có đó mà phải đi làm đường, bạn mày râu, nếu thế thì còn vinh gìn nữa. Nhưng khốn lắm! này đây, các bạn hãy lắng tai nghe:

— Không có mà học để đỡ như anh tham với chủ cử rồi về sau ể vợ đáy, con gái bây giờ họ chỉ kén lấy cái bằng cao...

Một thằng bé, óc còn trắng như tẩm lụa, trước khi cắp sách ra trường được lời mẹ khuyên; cầu ấy rồi như một nét vẽ thảm trên mảnh lụa trắng kia. Đứa bé ngây thơ, vô tội từ đấy lấy cầu ấy làm phương châm, mục-dich.

— Học đi, học để làm gì? Để đi thi đỗ, để được vợ đẹp với con khôn.

Rồi mỗi khi làm tính trên bảng đen, đọc xong bài học, được thầy khen, thầy cho điểm tốt, thằng bé lại càng thấy khoái, thấy vui, nó càng in sâu lời mẹ khuyên vào trí nhớ.

Năm, sáu năm cái bảng so-học đã lượm được, trí tiến-thủ của nó lại càng thêm hăng-hái, mà cái câu khuyên của mẹ nó hồi còn học ở lớp «bét» ngày nay in sâu trong óc, dù nó có muôn xóa đi cũng chẳng được nào.

Qua bốn năm ở bậc thành-chung. Rủi mà đến năm cuối cùng, cái bảng Cao - đẳng - tiêu - học chẳng giật nỗi, thì mãi rồi đám chán, rồi muôn xoay ngang.

Nếu chưa đến cái hơi thở cuối cùng, thì nó còn lăn-lóc cố chạy lấy một chân «cao giấy» để dễ lấy vợ.

Nhưng mà mặt ít; ruồi nhiều, ty số nào cũng chỉ lấy có hạn mà thôi.

Hết nay, rồi mai, rồi suối hết số công đến sở tư, cái chân «cao giấy» nhiều người không xoay nổi, mà số người vô nghề cứ một ngày một tăng.

Tôi còn nhớ, hồi năm ngoái tôi có gặp một người bạn học cũ trên chuyến tàu Hanoi — Nacham, bắt tay bạn tôi hỏi thăm sự học. Bạn thở dài đáp: tôi ngày nay thật là tuyệt vọng, tuy có «Bắc...» rồi, nhưng hơi sức đâu mà vào Luật học.

— Chẳng có sức học theo đường ấy thì xoay nghề khác, cần chi phải nói phần cho thêm nản, mà tôi tưởng cái bằng Tú-tài của anh xoay trong nghề cao giấy còn vinh chán... Bạn cười khi rồi tiếp:

— Khốn nạn, anh không biết cho tôi, còn một cớ nữa, nếu riêng tôi, tôi còn vui đầu vào trong nhà máy, nhung khốn vì vị-hon-thê của tôi bắn tin sang bảo: nếu chẳng tốt-nghiệp ở trường luật ra thì cuộc nhàn-duyên chỉ là giấc mộng...

Đấy, một sự chuông hư-danh của bạn gái cũng đủ gây nên một phần nạn thất-nghiệp, còn nói gì đến cớ khác!

THƯỜNG-QUÂN

## Rượu chèi rất tốt

Giá một chai: 1\$80 — 1\$00 — 0\$60 — 0\$25 — 0\$12  
PHÚ-BỨC DƯỢC-PHÒNG — 509, Phố Khách, Nam-Định

## THUỐC LÂU VÔ ĐỊCH

Kim - Hưng - hay nhất  
Đã mới - dù kinh - niên  
Uống vào - đều khỏi - rứt  
Không vật - vã - nhoc met  
Không hại đường sinh-dục  
Ba ký - nứa - tiếng đồn  
Chỉ một - ve - là kiến-hiệu lập tức  
Từ xưa - cho đến giờ  
Chưa có thuốc nào hay hơn được  
Giá mỗi ve . . . 1\$00

KIM - HƯNG - DƯỢC - PHÒNG  
104bis, Route de Hué — HANOI  
Đại-lý các nơi:

Haiphong 130, Rue Paul Doumer  
Nam-dinh 28, Rue Champeaux  
Hué 18, Rue Gialong  
Vinh 44, Maréchal Foch  
Thanh-hoa 32, Grand' Rue  
Saigon 30, Aviateur Garros

## ..CUỘC THI KÉN VỢ...

Số 48 kết tiễn cuộc thi kén vợ. Duy còn mấy bài này gửi từ trước, vây xin đăng lên cho đủ.

### Số 33 — Ngộ Kép vợ.

Thấy nhiều pạn ô-làm kép vợ, thì ngộ củng mốn dự cộc thi kép vợ, bởi vì ngộ lay vẫn chưa có ai vừa cái ý, cho lên ngộ pải nhò pao Phong-Hoa mà kép vầy.

Ngòi vò mà ngộ mốn kép bây giờ thì phải tệp, tệp lăm mới lược. Không nhứng thế, lại còn phải có cái cời khuynh thèng pại cõoc lửa. Tề rồi ngộ tem về Tàu cho lập công với Trôong-Kôđc, nghè là chỉ phải ti ra trận tiền, cời lên mấy cái cho thắn Tông-Kênh phải tồ, thì không nhứng ngộ mà cả lước ngộ còn so chi quản lùn.

Vậy các quý phu-nhân, à quên, các têu thư, cố têu thư lào mà lược tú các cát ấy thì man mau làm ton lợi xin ngay, hạn tến hết lăm Giat-Tỉnh trồn Minh thì thời nhớ tến theo cái ăn «át-sit» tề ngộ xem cái mặt:

### Số 34

Trong Phong-Hoa có bài kén vợ,  
Tôi làm trai há sơ hẹn sao?

Đò mang tôi cù nộp vào,  
May ra lại được cô nào chấm chặng.  
Văn-minh thật nhổ-nhăng nhăng-

nhổ,  
Kén vợ mà cũng có bộ gam; (pro-

gramme)

Chương-trình tôi đặt sẵn-sàng.

Xin dâng độc-quả luận ban dở hay.

Không cần phải bằng này bằng nõ,

Cũng không cần biết vồ biết leo;

Cùng là biết bắn, biết chèo,

Biết sao cho đủ tám điều kể đây:

Điều thứ nhất, mặt dày với chát,

Vì mùa xuân ấp-áp hết rồi;

Bảy giờ mùa hạ tới noi,

Trừ bệnh dịch-tả thán với đứng đầu.

Điều thứ hai tóc đầu bông láng,

Mắt sắc đưa sáng nhoáng tựa dao.

Ngày ngày đứng cửa ra vào,

Thấy gai mắt nháy khác nào sao sa.

Điều thứ ba, miệng hoa môi nõ,

Nhích mép cười ống nhò thằng đè.

Vú to hơn vú lợn sè,

Chân đi bình-bịch kém bè chân voi.

Điều thứ bốn biết coi nhà cửa,

Vắng mặt chồng cắp giò đi chơi.

Bạn cùng lá bạc quần bài,

Cùng là những kẻ giông-giải chơi rong.

Điều thứ năm nói năng sắc-lắc,

Mở mồm ra nói thật chua-ngoá.

Nó mồm mắng chó, chửi gà,

Gây cùng hàng-xóm, chẳng nhà nào

không.

Điều thứ sáu nữ-công sành-sỏi,

Bánh su-sê bánh hỏi lầu thông.

Nói thoi nào khác thắn-đồng,

Đến khi làm lấy chằng xong thứ gi.

Điều thứ bảy biết dí cõc-dòng,

Đòi bình-quyền, mở rộng thê-thao.

Đè cho phụ-nữ ra vào,

Lập vài tờ báo rêu-rao kén chồng.

Điều thứ tám biết công-kích báo,

Biết làm văn chế-nhạo việc đời.

Nữ-quyền ai động tới nõi,

Hop tung bè đảng dùng lời chua ngoá.

Tám điều trên kè ra đã hết,

Còn có nào nhiều nết hay hơn,

Xin cho biết rõ họ tên,

Tôi xin làm lẽ lõi tiên rước về.

M. S. (Saigon)

### Số 35 — Ný Bích kén vợ.

Tên tôi là Ný Bích ở nàng đất Thổ  
vợ 49 lăm lay.

Thết nghĩ ra xì tôi chỉ có tình  
đục khoét, công quĩ, bắt lat dân em  
cho lên liêc cùi hỏi vợ nà họ chối  
bay-bảy, khắp trong nàng ngoài tông  
ai ai họ cũng ghét, họ không gả con  
gái cho. Vậy lay nhân tiện quý báo  
mở ra mục nằm phúc đó, xin quý  
báo nằm ơn dặng nguyên văn cho,  
xật nấy nằm cảm ơn nằm nằm!!!

Tôi muốn nấy vợ tinh xát hiếu,  
người vợ tôi rõ đẹp và ít tuổi vào  
khoảng 16, 17, con nhà giàu có ăn  
choi, đánh bạc được, đi xem sê-le  
ma dù ba mươi ngày tong một tháng.  
Phải biết đánh ca-nít, biết đá ca-nông,  
phải biết viết văn như cô Việt-An Xôn-nǚ và cô Kim-Chi. Vì tôi  
cũng nà lay văn võ kiêm toàn, nên  
tôi phải kén người tăm năm cho  
xứng đáng. Nay hỏi những chị em  
bốn bể có những đức-tính kẽ trên  
có muôn nấy tôi không vội ôi?....

Lay ký nhận  
NÝ BÍCH,

## CUỘC XÓ SÓ

Đã được quan Đốc-lý ngài duyệt-y

Từ khi bản-hiệu bán mǔ giá đặc-biệt (hai lần nút chai bảo-hành một năm giá 1\$60) đã được nhiều ngài lai mua và ban khen. Vì cảm cái thịnh-tinh ấy nên bản-hiệu có làm một thứ quà biếu bằng cuộc Xó sô: kè từ nay ngài nào mua mǔ cũng có phiếu rút Số. Số phiếu (Bon prime) chỉ có một nghìn cái thôi (1.000), bất luận một tháng hay hai tháng mà hết một nghìn ấy thì bản-hiệu mỗ Số ngay không chi-hoán gì cả.

Những số trúng như sau này:

Đáng giá	40\$00
»	10.00
»	5.00
»	4.00
»	2.50
»	2.50
»	1.70
»	1.20
»	1.20
»	1.00

PHẠM-MẠNH-KHA

80, Phố hàng Bông — Hanoi

## Thuốc tê-thấp gia-truyền

Ai bị chứng tê-thấp, nhức buốt gân xương, tê bì ngoài da, chân tay buồn mỏi thường khi dǎm-dứt hình như kiến cắn, nên dùng thuốc thấp-hiệu XONG-THÀNH là chóng khỏi, vì thuốc này hành khí-huyệt, bồ cát cốt, trừ phong thấp, là món thuốc gia-truyền đã ngoại trăm năm, xa gần nhiều người tin dùng mà ai ai cũng đều khỏi bệnh cả. Thuốc bóp ngoài mỗi chai 0\$30. Thuốc uống trong mỗi hộp 2\$00. Bản-hiệu có bán thuốc giang-mai mỗi lọ 0\$80. Thuốc lâu mỗi lọ 0\$60. Thuốc uống êm hòa chóng khỏi bệnh, ai mắc bệnh tinh xin mồi lại dùng 1, 2 lọ mới biết là thuốc thần hiệu hơn mọi nơi. Khi đã khỏi bệnh tinh nhưng còn noc độc, nên dùng 1, 2 hộp DƯỠNG-KHÍ BỒ THẬN HOÀN là dứt hết noc độc mà ích lợi cho đường sinh-dục. Mỗi hộp 2\$00. Ở xa mua thuốc viết thơ gửi về có thuốc tôi nói ngay,

XONG-THÀNH  
227, Route de Hué (gần 24 gian)  
HANOI

# TU' CAO...

Lấy vợ, lấy chồng.

Ông T.V.P. ở báo « Đông-dương tiến bộ » có đăng một bài trường-thiên về việc lấy vợ lấy chồng.

Không biết ông có thù hận gì với việc hôn-nhân có thất-vọng gì về đường tình-ái hay không, mà ông đối với việc lấy vợ lấy chồng, ông ôm một chủ-nghĩa quá ư yểm thế.

Ông cho vợ chồng như hai đứa phải tù chung thân, mẫn kiếp cùng nhau lê một cái xúc xích sắt nồng.

Một người đàn ông có vợ thật không còn gì đáng kề nữa, chỉ còn như một con ngựa thăng cương, nhìn thẳng mà đi vào một con đường chán nản, chật hẹp. Chồng không thể làm một việc gì mà không hỏi đến vợ (nguyên-văn) lúc nào cũng chỉ được phép nghĩ đến vợ, thành ra một người vô dụng.

Nếu lời ông nói là đúng, thì dân Annam vô dụng gần hết còn gì. Nếu ông đã có vợ rồi, ông cũng vô dụng nốt, mà cho ông chưa có vợ đi nữa, ông cũng sẽ hóa ra một người vô dụng, vì thế nào rồi ông cũng lấy vợ. Ông chưa lấy, là vì ông chưa gặp ý-trung nhân, nếu ông gặp người vừa ý ông vì tiền tài hay vì lẽ khác không biết, thì... ông ra người vô dụng, ông không thoát khỏi đâu. Lúc đó ông sẽ vui lòng mà hóa ra người vô dụng...

Cũng may mà sợi dây xích sắt của ông nó chỉ là một sợi xích-thẳng nhỏ sùi rằng buộc đôi vợ chồng bởi ân-ái, âu-yếm, cũng may mà con ngựa thăng cương kia nó chỉ ở trong tri trường-tuong hôn-mê của ông.

Theo ý ông, sự hôn-nhân ngày xưa là một việc đáng kính trọng, nhưng bây giờ chỉ là một việc giả giội, không có nghĩa-lý gì. Ông lại dẫn chứng rằng đời nay, chồng có nhân-tình, vợ có nhân-ngãi, một đôi khi hai vợ chồng lại bỗng lòng dong túng cho nhau như thế.

Nếu vậy thì ông có lẽ không phải là người Annam, tuy cái tên của ông nó Annam lắm. Ví phỏng ông là người Annam ra nữa, thì thật ông nhìn ra xã-hội, mà ông không trông thấy gì. Những chứng cứ ông dẫn đối với các nước khác thì còn tạm được, tuy nó cũng không đúng, chứ đối với xã-hội này, thì ông như người mới ở đường rừng về. Hôn-nhân nay khác xưa ở chỗ nào?

## 3 thứ sách mới

1. Sách dạy làm « 30 NGHỀ ĐỂ LÀM » giá bán 1\$50.

(Công-nghệ Tùng-thư cuốn « Z » sách quốc-ngữ có tự-diễn).

MỤC-LỤC : 1. Nghề làm kẹo. 2. Làm mứt. 3. Làm đường. 4. Làm kem. 5. Làm nước hoa-quả ép. 6. Các quả dầm rượu. 7. Làm các thứ Sirops. 8. Làm nước đá. 9. Xì-cầu và kem nước đá. 10. Cắt rượu mùi. 11. Pha rượu mùi. 12. Nước thán-khí. 13. Nước chanh bột. 14. Rượu mật ong. 15. Rượu ngọt ngâm. 16. Sữa tươi. 17. Bơ tươi. 18. Phô-mát. 19. Dưa món. 20. Lạp-xường. 21. Thịt phơi. 22. Đồ chấm có ót. 23. Rãm tây. 24. Súc-rù-là. 25. Giảm-bông. 26. Sauces. 27. Đậu-phù-nhụ. 28. Nến. 29. Súc-xich. 30. Làm miến (song-thần). Làm các thứ bánh (phụ-trương).

2. TÍNH DƯỢC GIẢI-NGHĨA.— Giá 0\$50

3. KHOA THUỐC TRẺ-CON KINH-NHẬT-NAM. — Cuốn thứ hai (tron bộ). Giá 0\$50. Sách này chữa đủ các bệnh trẻ con (có cả cách cần đê nuôi trẻ).

NHẬT-NAM THU-QUÁN DƯỢC-PHÒNG  
104, hàng Gai — Hanoi

Chồng có nhân-tình, vợ có nhân-ngãi ở đâu vậy? Một là ông mê ngủ, hai là ông ngủ mê rồi.

Rút cục lại, ông khuyên thanh-niên nên ở vậy, đợi đến ngày xóa bỏ việc hôn-nhân, đến ngày nào đàn bà không là vợ ai cả mà là vợ khắp cả mọi người.

Thôi, ông T.V.P., ông nghĩ ra được cái ý kiến vô song ấy, ông chịu khó đợi... cho đến lúc ông lấy vợ.

## Sinh-viên trường luật.

Sinh-viên trường luật độ này múa may hoạt-động lắm. Trên các báo-chí chỉ thấy các ông nói đến các ông, trưởng chừng mỗi cốc nước các ông uống, mỗi bữa cơm các ông ăn có quan-hệ mật thiết đến tương lai nước nhà.

Ông đốc trường luật về Tây, các ông đặt rượu mừng, có ông viết bài ca-tụng, có ông làm thơ tay chúc tụng. Những việc ấy các ông không thể để riêng các ông biết với nhau được, các ông phải bá cáo lên các báo cho bọn ngu-dân chúng tôi được biết. Xin cảm ơn, những việc ấy hệ trọng lắm, chúng tôi phải biết, không biết không xong.

.....



Chị — Lạy ạ đi thì chị tha cho không đưa nữa!

Mẹ — Lạy ạ đi! bé mà không tập thi về sau nhỡn làm cái gì!

## Kiểu nhà lối tối-tần

Về kiểu nhà theo luật vệ-sinh thành-phố Hanoi trong 16 năm nay, — Bản-sở đã vẽ được 225 cái kiểu nhà đã làm tại Hanoi và các tỉnh, vậy trước khi các ngài dự định làm nhà, xin kính mời các ngài lai Bản-sở xem dù 225 cái kiểu đã vẽ ấy thì các ngài sẽ được vừa ý và sẽ có ngôi nhà xinh đẹp hơn hết. — Tình già rất hạ để tạ các ngài có lòng tin yêu nghề vẽ của Bản-sở trong 16 năm nay.

**NHUẬN - ỐC**  
TOUT POUR ARCHITECTURE  
168, Rue Lê-Loi, — Hanoi  
— (Gần trường Thể-Dục) —

## ĐI SĂN



Cụ Hán (viễn thị) — Nay bác kia, bác có trông thấy con khỉ nó vừa chạy qua đây không ?

.....

## ...DEN THAP

Gần đây có ông sinh-viên Đ. nào đó, đăng trong báo Annam mới một bài thơ gọi các ông sinh viên khác lập một hội ái-hữu, hình như vẫn-de ấy có ích lợi cho độc-giả báo Annam mới không biết ngần nào.

Ông gọi bạn như chim chích gọi đàn. Ông bảo anh em sinh-viên « nên gấp sách, bịt tai lại, rồi ở trong buồng, nhờ « cái nứa tối nứa sáng » mà những nhà đại tư tưởng yêu mến, anh em trầm tư mặc tưởng một « phút », át sê nảy ra được điều sáng kiến, át sê hiểu cái ích lợi của hội ái-hữu sắp thành lập của anh em.

Ông Đ. cho anh em sinh-viên trường luật thông-minh quá. Nếu phải ngồi trong buồng nứa tối nứa sáng, gấp sách, bịt tai mà trầm tư mặc tưởng mới nghĩ ra được lập hội ái-hữu là có ích thì các sinh-viên trường luật thật là những nhà đại tư tưởng dứt đi rồi.

## Thóc cao, gạo kém.

Đến mùa tháng năm rồi, những các nhà nông-gia lại càng bẩn-khoán khổ nghĩ: được mùa cũng khổ, mà không được mùa cũng khổ.

Trong Nam-kỳ đã rực-rịch bắt đầu gặt. Lúa ngoài đồng chín đỏ, mà mấy ông điền-chủ lớn chỉ ngồi mà chép miệng thở dài. Lúa cũ bán không được, còn chất trong vựa, bây giờ gặt thóc về, không biết chứa vào đâu. Lúa bán rẻ, tiền công gặt lại đắt hơn, còn gặt làm gì nữa. Vì thế, nên thóc đành phải bỏ ngoài đồng. Thật chẳng khác gì hồi năm ngoái, dân Nam Mỹ-châu đồ cà-phê xuống biển.

Còn ngoài Bắc, tình-cảnh các ông đại điền chủ cũng na-ná như vậy. Nhưng đối với dân nghèo, cả nhà trông vào năm, bảy sào ruộng, thì hạt thóc kia vẫn quý giá như xưa.

Nhưng kinh-tế đâu thì kinh-tế, chí xin đừng kinh-tế đến đát dân nghèo kia.

Các ông điền-chủ lớn, thóc bỏ ngoài đồng, còn có người nghèo ra gặt về ăn đỡ, chí mua lũ nước nguồn thì đại điền chủ cũng chết, mà dân đen cũng chết.

## Một con vật lạ.

Mới đây vua nước Bỉ sang thuộc địa Phi-châu chơi, có người từ trường đệm

biểu một con vật rất lạ: mình nó thì giống như mình con ngựa vẫn, mà đầu thì rõ ra đầu con tê-giác. Vua đã đem giao cho các nhà bác vật học thí nghiệm xem nó là giống gì.

Thật là một con quái vật hiếm có ở trên đời, có lẽ hiếm hơn con rùa cứng cổ của ông Nguyễn-công-Tiểu, nhưng chưa chắc đã lạ hơn con gấu hai mõm ở bên ta.

## Ông Thanh-Thủy và gái mới.

Các cô con gái tân thời mới có một ông thầy cãi không công ở trong báo « Đông-dương tiến bộ » (Le Progrès Indochinois). Ấy là ông Thanh-Thủy.

Ông Thanh-Thủy nhiệt thành với chị em lầm. Ông nghe người ta bảo chị em nhẹ dạ và hay làm đóm, ông động lòng, ông cãi.

Nhưng chỉ phiền một nỗi là ông cãi, cãi vu vơ rằng chị em có làm đóm, chỉ làm đóm bè ngoài, có cười với trai cũng chỉ để chể riệu, chị em có nhẹ dạ cũng chỉ nhẹ ở dạ ngoài mặt, còn chứng cứ để tỏ ra rằng chị em không nhẹ dạ cũng không làm đóm thì ông quên bẵng đi mất.

Ông Thanh-Thủy cãi hộ các cô gái mới, cũng chẳng khác gì anh chàng nọ thấy người ta bảo mình là ngu độn lại cùi c悲剧 vâng mình là thông-mình nhưng không chịu trả tài cho họ biết là thông minh.

Thế thì ông Thanh-Thủy thông minh thật.

Ông lại bảo người đời cho chị em tân thời chỉ biết phấn sáp rồi chiều chiều khoác tay bạn trai đi chơi, nói truyện « mốt » và những truyện tầm phông.

Ông mơ ngủ rồi, ông Thanh-Thủy. Nào ai bảo rằng chiều chiều chị em khoác tay bạn trai đi chơi, mà nào chị em có khoác tay bạn trai bao giờ? Họ chẳng chỉ có mấy cô... me tây.

Hay là ông Thanh-Thủy thông minh ở bên tây? Nếu vậy, mời ông về đất annam cho.

TÚ LY

**MO'**

(xem trang 8)

Truyện-ngắn

## CON LỢN LÀI

Của KHÁI-HƯNG

(Lời một anh phu-xe)

Thưa ông, tôi mất việc, mất vợ, mất chồ nương nhò, đến nỗi chiếc thân lưu lạc, phải nhắc càng xe đi kéo, chỉ vì mấy con lợn lài.

Tôi hầu ông chủ, bà chủ tôi từ năm mươi tuổi. Tuy không công xá lương lâu gì nhưng suốt tám, chín năm giờ tôi không hề hé môi phản nản nửa câu, vì ông chủ tôi tin tôi và cho tôi nhờ vả nhiều lắm. Không kể mỗi năm tôi được ông chủ tôi may cho một bộ quần áo vải trắng và hai bộ quần áo vải nâu, tôi lại còn kiếm được luôn luôn tiền chè lá của những người vay mượn đến khất nợ mà tôi vắng theo lời chủ tôi không bao giờ cho vào hầu, chỉ trừ những khi họ dầm mõm cho tôi dầm ba xu một vài hào, thì không kể.

Xin nói ngay để ông biết rằng chủ tôi là một quan Hàn, một quan Hàn hẳn hoi, chứ không phải quan Hàn nhăng nhít như nhiều quan Hàn khác đâu, nghĩa là ông chủ tôi là một quan Hàn bệ vệ, oai nghiêm, hách dịch như một ông quan lớn, một ông quan thật ấy.

Thế mà so với bà chủ tôi thì sự bệ vệ, oai nghiêm, hách dịch ấy còn kém xa. Giả ông trông thấy bà Hàn tôi ngồi xếp bằng trên sập gỗ, một tay tì lên chiếc gối xếp nhiều, một tay bắt cong cái xe điếu ống xuống hút lách lách rồi vừa thở khói, vừa lên giọng lè dè mà gọi: «Có đứa nào dấy không, mày?» thì ông cũng phải kinh-cần chắp tay mà chào: «Lạy bà lớn à».

Vì thế nên những quân con, đệ tử dân sự, nghĩa là những người đến vay nợ kính sợ ông tôi mười phần thì kính sợ bà tôi đến trăm phần.

Mồng năm ngày tết, họ tới-lắp đến trước mặt bà tôi, họ đặt buồng cau, con cá, hoặc thúng gạo, mâm cam xuống đất, họ khum núm, gãi đầu, gãi tai, rồi se se run run bẩm báo:

— Bẩm bà lớn chúng con vi thiêng.

Bà tôi liền lên giọng dõng dạc gọi người nhà:

— «Có đứa nào dấy không, mày. Cắt đi cho nó».

Một tiếng dạ vang nhà, tôi vội vàng ra cát lẽ. Có lăm bắc lại khéo nịnh hót, khom lưng lạy hai lạy cẩn thận rồi kính bẩm cụ lớn chửng chạc nữa kia, tuy bà lớn tôi chỉ là một bà vợ lẽ của quan Hàn tôi, mà xin ông đừng cười, chỉ xuất thân làm một con ở hầu bà Hàn cả tôi, và nhảy lên thay chân chánh thất, sau khi bà cả tôi đã về chầu giời.

Nhưng này anh xe, anh kê lôi thôi quá, tôi vẫn chưa được nghe câu truyện con lợn lài.

— Thưa ông, kê có đầu có đuôi như thế thì ông mới thấu sự đau đớn khổ sở của tôi.

Tôi hầu ông bà tôi, nghĩa là quan ông, quan bà tôi — ông bà tôi bắt

tôi phải gởi nhữn thế — được sáu năm thì bà tôi gả con sen cho tôi làm vợ, và vợ chồng tôi đều ở hầu ông bà tôi. Chúng tôi sung-sướng lắm, nghĩa là chúng tôi chỉ có tiếng là vợ chồng, chứ vợ tôi phải suốt đêm ngồi quạt hoặc dầm bóp hầu bà tôi, còn tôi thì ngủ dưới nhà bếp để coi nhà. Nhưng cái đó cũng không hề gì — lấy nhau về lâu về dài chí, có phải không, thưa ông?

Năm ấy được mùa, công nợ đầy đủ, trong nhà quan tôi vui vẻ lắm, tôi suốt mấy tháng xuân, tiền bồ có linh trăm bạc. Gọi là tiền hồ là vắng mặt bà tôi, tôi nói riêng với ông như thế mà thôi, chứ thực ra bà lớn tôi chỉ gọi là tiền chia bài. Ông tính nhà quan giàu có như nhà quan lớn tôi, ai lại lấy hồ. Bà tôi thường nói với những bạn bè, nghĩa là những chỗ sang trọng có vay công mắc nợ bà tôi:

— Các ông, các bà có cho chúng

nhỏ, mà giá những hơn hai chục bạc. Nhưng bà tôi nói nuôi cho nó lớn lên, lớn bằng con bò ấy, thì bán được có khi tới bảy tám chục một con, ấy là không kể khi các làng có lợn vào lình thì họ chịu mua mèi ông «hồng» ấy đến hơn trăm bạc một ông cũng chưa biết chừng.

Áy những con lợn lài ấy, những ông lợn linh, lợn hồng ấy là vốn của bọn người nhà chúng tôi, mà bà lớn tôi gây dựng cho đấy. Bà chủ tôi bảo thế, mà chúng tôi cũng chắc là thế. Một vài năm sau, cái vốn ấy có ba, bốn trăm bạc chứ có ít đâu.

Ông phải biết mấy anh em chúng tôi vui-mừng, sung-sướng, cảm ơn bà chủ biết chúng nào, thi nhau xuất-lực ra mà hầu-hạ để được súng với cái lòng tốt ấy.

Mà chẳng nói thì ông cũng hiểu chúng tôi hết sức săn-sóc, nuôi-nâng mấy con lợn ấy đến thế nào, lần-luot cắt phiền nhau trông nom. Hè

mua bã rượu về để nuôi lợn nữa kia. Những công việc ấy, chúng tôi đều phải giầu-diếm bà tôi, vì nếu bà tôi biết, bà tôi chửi chết, bà tôi không muốn chúng tôi hoang-phí quá như thế.

Được một năm, thì chúng tôi gặp sự không may : mất đứt một con lợn.

— Khốn-nạn : Chết mất một con à?

— Thưa ông, nào nó có chết. Bà tôi vay một con để làm cỗ thết làng, vì tối một ngày giỗ chính, kíp quá không mua đâu được lợn. Thế là còn ba con. Nhưng cũng còn lời cháu, ba con mà lại không bán được hai trăm hay trăm ruồi bạc à, ấy là không kể con lợn bà tôi vay thì thế nào bà tôi chẳng già tiền, cũng là tiền để dành chắc chắn đây chứ gi.

Còn ba con thì chúng tôi lại càng chăm nom hơn, vì mong sẽ bán được b้าง tiền giá bốn con. Và số cám, số béo của bốn con để cho ba con ăn thì vẫn là sung-túc hơn.

Vài tháng sau, ông cụ sinh ra bà tôi đến chơi thăm con, tấm-tắc khen mấy con lợn đẹp. Bà tôi liền hỏi :

— Cụ có muốn nuôi một con không?

Thế rồi bà tôi gọi chúng tôi lên bảo :

— Thời, các con ạ, biểu cụ một con. Chẳng qua tiền của tao, bèo của tao, cảm của tao, chúng mày mất gi!

Cố nhiên là chúng tôi vắng theo, mà lại được bà lớn sai khiêng con lợn sang bên quê ngoại, nghĩa là chỉ cách quê nội có năm, sáu cây lô-méch.

Thế là còn có hai con. Nghĩa là một cái vốn trăm ruồi, trăm sáu bạc.

— Thế rồi thì hết chửi gì, có phải không, anh xe ? Cái lối kể truyện có đầu, có đuôi của anh làm tôi tức căm.

— Vàng, có thể nhưng sao ông biết?

— Anh chả nói anh mất việc, mất vợ, mất chồ nương nhò vì mấy con lợn lài gì? Nhưng tôi muốn biết hai con lợn sau cùng vì sao mà mất.

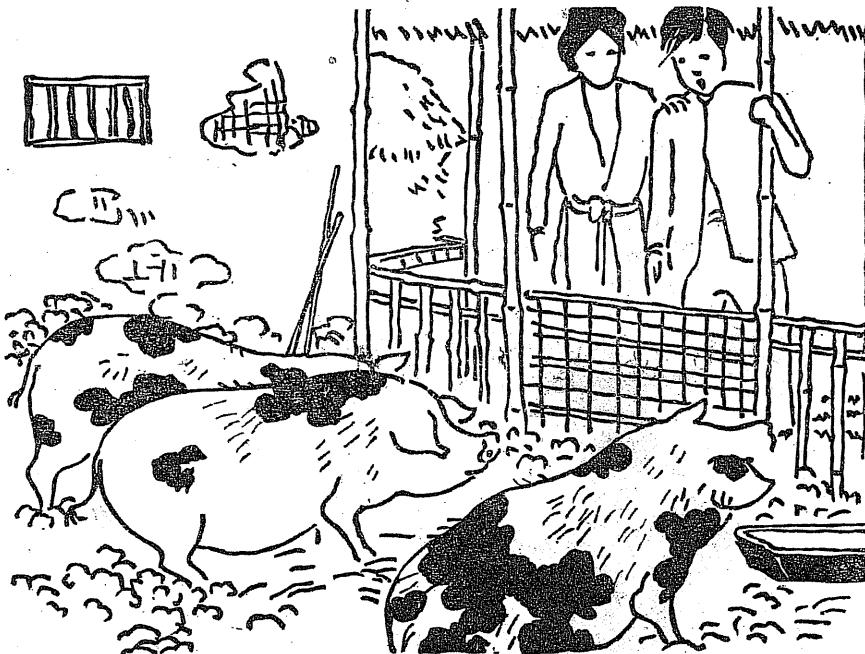
— Không, thưa ông, lợn có mất đâu, bà tôi bán giúp được một trăm bạc, rồi bà tôi bảo bà tôi giữ cho đến ngày sau làm vốn. Tôi đã bằng lòng, nhưng vợ tôi nó cứ lải-nhai bắt tôi hãy xin trước bà tôi chút đỉnh để sắm cho nó một bộ xà-tich. Tôi vì nè nó, lên kêu van khóc-lóc nên bị bà tôi giận bà tôi đuổi cõi ra, lại thu lại cả tấm áo lương và cái thắt lưng nhiều đồ nữa.

Vì thế tôi mất vợ, mất việc, từ cõi vô thân, đành phải cầm càng chiếc xe kéo để tìm kế độ nhật.

Anh xe mỉm cười nói tiếp :

— Nhưng thế mà lại sướng ông ạ. Từ nay đến ngày xuống lõi, chắc chả bao giờ phải mất công không nuôi lợn lài cho nó béo nữa.

KHÁI-HƯNG



nó đồng tiền chia bài nào thì cho, chứ nhà tôi không phải là nhà chứa bạc mà lấy hồ.

Thưa ông, năm ấy tiền chia bài được tất cả linh trăm bạc như tôi đã thưa ông. Nhưng bà chủ tôi không chia ngay cho chúng tôi, bà chủ tôi thương chúng tôi lắm, sợ chúng tôi tiêu nhảm tiêu nhí hết đi, nên nói giũi lại để gầy vốn cho chúng tôi.

Trong số linh trăm bạc ấy thì bà tôi lấy ra ít đỉnh sắm cho chúng tôi mỗi đứa một cái áo lương và một cái thắt lưng nhiều đồ để hầu nhà quan cho có bề lich sự, chửng chạc. Còn thưa bao nhiêu bà tôi mua cho bốn con lợn lài.

Ông có biết con lợn lài nó thế nào không? Nó không như lợn thường của ta đâu. Nó lốm đốm khoang trắng, mắt nhỏ, đuôi nhỏ, và hai tai to mà mềm rũ xuống như tai voi ấy.

Bà tôi nói mua giống lợn ấy ở tận Lạng-son về kia, mỗi con, tuy cồn

được chút thời giờ rảnh, chẳng hạn khi quan ông, quan bà tôi giấc hay bận chạy đi đâu, là chết-chết tôi cũng phải lảng ra chuồng lợn ngầm-nghia bốn con vật yêu-quí.

Vì thế chúng nó lớn trông thấy ông ạ. Chỉ năm, sáu tháng sau, chúng nó đã hip cả mắt, đi lại rất là nặng nề khó-nhọc.

Thưa ông, ông tính làm gì mà chẳng mau lớn, mau béo. Ao béo đã săn dầy, bà tôi có giữ đâu, vợ tôi muôn vớt bao nhiêu thì vớt. Còn cám thì cũng có. Nếu bà tôi có kêu tốn thì thỉnh-thoảng đồng tiền để dành, để dùm được đem bỏ ra mua thêm phỗng có đi đâu mà thiết. Cũng là tiền để dành dấy chửi gi. Lợn kia nó lớn lên thì có ba, bốn trăm bạc chứ có ít đâu.

Thế là bao nhiêu tiền chè lá của các bác đến vay nợ chung quy dần dần vào cảm lợn hết. Có khi chúng tôi lại chịu-khó sang tận làng Đại

## Nhà giồng răng TRẦN-QUANG-MINH

Số 199, Hàng Bông-lô — HANOI

Là một nhà chuyên riêng về một nghề giồng răng mà đã từng được rất nhiều quý-khách Tây Nam gửi giấy ngợi khen, dù công việc về hai hàm răng cho là khó khăn đến thế nào cũng cam đoan làm được vừa lòng đẹp ý khách một cách rất dễ.

## Thi vui cười

Của T.M.

Chả có sâu.

Bố Cu — Hôm nay u nó đi chợ về có mua quà gì cho em Toe không?

Mẹ Đỗ — Có, mua cho nó cái chả dế chốc nữa nó ăn cơm.

Bố Cu — Em nó ho, ăn thế nào được chả bò, thối dể tôi nhảm ruợu.

Mẹ dỗ ngoanly ra bảo con : Toe ơi, lèo-lèo, chả có sâu này, mày ăn nó đục ruột, thối dể u vịt đi cho lợn ăn.

Của L.V.B. Nghi-Tâm.

Nói chử.

Chín giờ tối, cản ra cửa hóng mát.  
Mợ sơ trộm, cầm-thận khóa cửa trước  
lại, rồi hỏi Quýt :

— Cậu đâu mà?

— Da, cậu con « xuất môn ».

— Mày lên gác, ra bao lon cùi bảo cậu

mày :

— Mợ tôi bảo cậu : chốc nữa có về thì đi  
đằng « hậu môn » mà về, « tiền môn » mợ  
con khóa rồi.

Của N.L. Hải-dương

I. — Mong có việc làm.

Béo-Ý đến chơi nhà Mùn-Sâu, dập vào vai  
hỏi :

— Ngày, anh có muốn đi làm không?

— Việc công hay việc tư?

— Một việc tư, một việc công ; việc tư  
thì... nhà máy ruợu, cần người lương  
tháng 9.000\$00.

— Thế làm về việc gì?

— Cả ngày chỉ có một việc ôm nồi Súp-  
de thôi.

— Còn nhà nước mới mua được một cái  
máy chém, cũng cần người luong tháng  
36.000\$00 (ba vạn)..

— Làm việc.... gì?

— Năm có một tháng, tháng có một  
ngày, ngày có một giờ, dùng giờ ra nằm  
trên máy để thử xem máy có sắc không?

## II. — Cái vòng luân-quản.

Nữ (hát trống quàn) Bao giờ rau riếp  
làm đòn h,

Gõ lim ăn ghém thì mình, ta lấy ta.  
Nam — Trạch dẻ ngọt da.

Bao giờ trạch dẻ ngọt da,

Sao dẻ dưới nước thì ta lấy mình.

Nữ — Rau riếp làm đòn,  
Bao giờ rau riếp làm đòn,  
Gõ lim ăn ghém thì mình lấy ta....

Nam — Trạch dẻ ngọt da...  
Nến cứ giang giang như thế thì chẳng  
bao giờ lấy được nhau....

Của P.L. Hanoi.

Thật quá em chưa hoang.

Cô Mão gấp cô gần ở giữa phố H.-Đ.  
Mão — Ủi chao, đã đến gần hai năm  
nay, có lẽ từ khi anh ấy phải đổi vào Sai-  
gon làm việc đèn giờ, em mới lại được gấp

## VUI... CU'Ò'I...

chị. Độ này trông chị khác hẳn khi xưa,  
khi anh ấy còn lòng sự tại tinh nhã.

Góm, chị diện thật, chị hoang ghê! nào  
áo nhung đen, nào quần trắng, nào xuyễn,  
hột, vàng váng, tào ô đậm, nào giày mang  
cà... Trông thấy chị thế, em lấy làm xấu  
hỗn lắm.

Cần — Thôi, chị cứ điệu em mãi, em cho  
thế này là thường chứ có gì đâu mà chị  
phải xấu hổ, then-thùng vì em. Thật quá  
em chưa hoang chị a, em xin thú thực  
cùng bà chị thế.

Của N.B.H. Hanoi

Nói giỏi.

Ba chàng công-tử gặp một thiếu-nữ mỹ-  
miều lại có vẻ lảng-lo. Vừa mới đi được  
mươi bước, thì thiếu-nữ rẽ vào nhà thương  
Phủ-Doãn. Ba chàng liền nghĩ kế nói dối  
để được vào, chàng thứ nhất nói :

— Hôm qua, có người chết vì ho lao. Mở  
cửa cho tôi vào. Tôi là anh người ấy.

Chàng thứ nhì nói :

— Tôi là em người chết ấy, cho tôi vào.  
Chàng thứ ba luồng-cuồng nói :

— Chính tôi là... người chết ấy; mở  
cửa cho tôi vào!

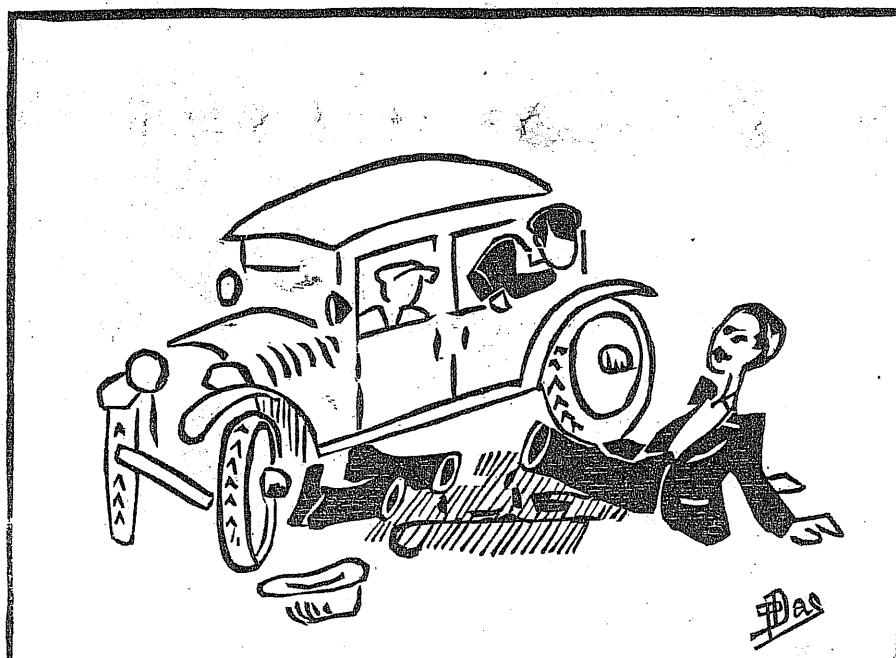
Của L.T. Hanoi

I. — Tính thật.

Thầy — Tôi đã bảo anh rằng ở trong  
lớp không được nói truyện với người  
« bên cạnh »

Tranh dự thi số 50

## TỔ VƯƠNG ĐẾN THẮC



— Thưa ông, có việc gì không ạ?

— Không hề gì! Được xe quý nương để thực đã lấy làm hân hạnh!

Tết năm nay các  
ngài dùng giấy gì?

Giấy Kim-Thời

Marque, dessin et modèle déposés

Kiểu rất đẹp, mủ láng Hoa-ký  
rất tốt, dế cao-xu đen, dúc ở  
bên Pháp, di bền gấp bốn lần  
để da hay dế crêpe, không  
chượt và toét ra như dế crêpe,  
trông đẹp và nhẹ như dế da,  
đi mưa không ngấm nước.  
Giá rất hạ.

Bán buôn và bán lẻ :

VẠN-TOÀN  
95, Phố Hàng Đào, 95  
HANOI

Của N.V.T. Quảng-yên  
Chẳng chiều cõ.

Trò — Thưa thầy trông nhầm đấy ạ.  
Thầy — Rõ ràng tôi hấy anh nói truyện,  
anh lại còn cãi à?

Trò — Thưa thầy, con có nói truyện,  
nhưng con nói truyện với anh Ba ở « bǎn  
trên » cơ a..

## II. — Không phải.

Thầy — Hết khi nào có mặt giờ, thì mọi  
vật đều khô-khan, thi-dụ quần áo dem phoi  
ra nắng thì sẽ khô.

Trò — Thưa thầy không phải thế a...

Thầy — ? ? ?

Trò — Vì hè con ra nắng thì lại thấy mồ  
hôi chảy ra.

Của V.C.H. Saigon

Có giấy không.

Ngọc-sinh đang vơ-vắn trong vườn Bách-  
Thảo... bỗng nhiên thấy quần-quần đeo  
bụng, muốn giải « sự cần dùng ». Ngó  
quanh-quanh không thấy ai, liền lục đai  
quần ngồi bên gốc cây.

Sắp sửa rồi.... Ngọc thấy lù-lù một thây  
phú-lit.

— Làm chi đó?

— ... Da.

— Có giấy (thẻ) không?

— (Ngọc bộ vui-vẻ) Cảm ơn thầy cũng  
đủ...

Của N.V.T. Quảng-yên

Chẳng chiều cõ.

Ký D. bị cảm. Vợ mua vàng hương đến  
cửa điện lê... kiều bóng cõ lên để xin dấu  
cho chồng.

Bóng cõ lên phản: tên D. là ghế đệm  
của cõ, cõ phải bắt D. di mây về giò vui  
thú với cõ.

Vợ D. tấu lạy cõ, tấu lạy cõ, dừng bắt  
người chồng yêu đẹp của con, xin cõ bắt  
tên D. là người làng hồn cõng đẹp trai,  
cõ biếu chiêu hơn.

Bóng cõ: thết Á... Hả... á... không được.

Vợ D. mặt đỏ bừng, nỗi cơn tam bành  
tum tóc cõ tát... bóng cõ xe giá hồi cung...

Thể-lệ cuộc thi vui cười và thi  
tranh khôi-hài.

Mỗi bài không được quá 30 giòng.

Tranh vẽ chiều ngang 12 phân tây, chiều cao  
độ 10 phân.

Mỗi kỳ sẽ đăng lên những bài và tranh mà  
bản-báo xét là hay nhất.

Giải thường (về 5 số 47, 48, 49, 50, 51)

a) về cuộc thi vui cười.

Giải nhất: các thứ sáu: đăng giá 3\$00

Giải nhì: các thứ sáu đăng giá 2.00

b) về cuộc thi tranh.

Giải nhất: các thứ sáu đăng giá 3\$00

Bản-báo sẽ gửi cho những người được thưởng  
một cái phiếu lấy sách và cái bảng kê các thứ  
sách tây, nam của một hiệu sách. Rồi các bạn  
sẽ chọn trong đó, muốn quyền nào thì gửi phiếu  
lại hiệu sách đó lấy sách. Các bạn muốn lấy  
giấy bút hay đồ dạc trong hiệu đó cũng được  
miễn sao cho đủ số tiền thi thôi. Tiền gửi về  
phần các bạn chịu. Hoặc các bạn muốn đổi  
lấy báo biểu không lấy sách cũng được.

## Thi vui cười

## Danh-sách

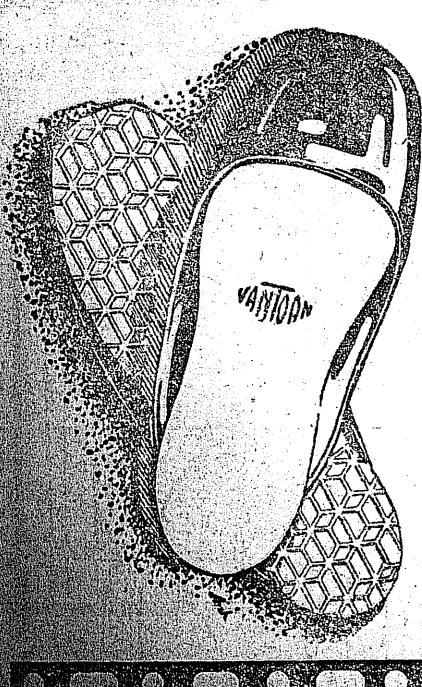
O. O. Tramah Saigon: 5 bài — L. T.  
Trippenbach Hanoi: 2 bài — L. K. N.  
Vinh-Thái Hanoi: 2 bài — D. P. Lye.  
H. E.: 1 tranh — Echo: 3 bài — N. V. T.  
Vanh-danh Uông-bí: 4 bài — H. P. Hö-  
pital Hué: 2 bài — N. D. H. Duvigneau  
Hanoi: 1 bài — Phi-Long Hanoi: 1 bài  
— Nhũ-Lạc Hải-dương: 4 bài — T. V. H.  
Ti-quá, Bình-dà: 3 bài — L. V. D. Nghi-  
tâm: 1 tranh, 2 bài — N. V. T. Lambot  
Hanoi: 3 bài — H. T.: 1 tranh — N. M. B.  
Radeaux Hanoi: 1 bài — H. V. L. Bé-  
Ninh: 2 bài — D. N. S. Thành-hóa: 2  
bài — Tyml Haiphong: 6 bài — L. V. C.  
Résuper Hanoi: 1 bài — L. H. Gare  
Hanoi: 1 bài — T. M.: 4 bài.

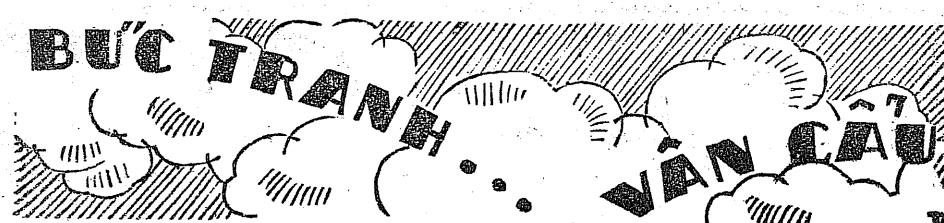
MIỄU ANH HƯƠNG-KÝ  
TỰ ĐÀN CHÚ

## Namthai



Nên dùng đồ hộp, như thuốc, sữa, dầu, sáp, sơn-tay, v.v. chế  
tạo tại xưởng NAM-THÁI ngõ Nam-Thái ở Khâm-Thiên, Hanoi.





### Kén vợ

Cuộc thi kén vợ của Phong-Hoa đã kết liễu.

Phong-Hoa xin có lời trân-trọng cảm ơn tất cả 417 độc-giả ở tỉnh và ở quê, đã có lòng yêu gửi bài đến dự thi, và lấy làm ân-hận rằng không có đủ chỗ để đăng hết cả các bài...

Cuộc thi "kén vợ" của báo Phong-Hoa ai ngờ chỉ là một cuộc bão-thù! Tất cả những người gửi bài đến tỏ bày ý-khiến về sự kén vợ, đều đem lối khôi-hài, vui-vẻ hay chua-chát, chế riêu cái tội xấu của chị em bạn gái. Có lẽ chẳng xưa nay các bạn trai vẫn bị phái các bà đe nén, bắt khoan bắt nhặt đủ điều, nên bây giờ uất-ức, các bạn trả thù, chế nhạo chơi, mà trả thù một cách êm-ấm, chắc không có hại gì đến mình.

Người thì muốn lấy cô vợ như con thỏ, người thì muốn lấy vợ như đàn ông, người thì muốn lấy vợ xong thì đi... tự-tử!

Các bạn chán đời thế cũng phải... Tôi có cái can-dảm nhận rằng cô con gái bây giờ cũng nhiều khi đáng để các bạn chán, đáng để các bạn buồn, dẫu có khi có bạn không đáng sánh-doi với người con gái dù tính-nết tốt mà bạn ưa-có... Nhưng đó lại là câu truyện khác.

Bây giờ ta chỉ nên biết rằng người con gái, mới hay cũ cũng thế, thật đã đủ tài làm cho một người lãnh-dạm đến đâu cũng hóa trở nên điện-dại. Họ thực là khó chịu vô cùng: người con gái cũ thì chỉ biết noi bếp nướng, người con gái mới thì lại mê mộng suốt ngày...

Nhưng hai cô đều được cái này giống nhau là dẫu xấu như ma cũng vẫn cứ tưởng mình rằng đẹp. Chết cái ấy, vì không có gì vừa đáng buồn cười, vừa đáng ái-ngại hơn một người con gái chột mắt, xếch mồm và dỗ như tò ong, cứ tưởng mình có cái sắc nghiêng-thanh, nghiêng-nước.

Nhưng theo nhân đạo cứ để cái tưởng ấy an-ủi lòng cô, cho cô hy-vọng đến tuổi già... Dẫu sao cái nết chẳng bao giờ đánh chết được cái đẹp, chỉ thấy sự trái lại thường xây ra luôn thôi.

Thế là đang lúc chưa chồng, chừng khi đã trở nên bà thỉ, ôi thôi! xưa nay vẫn-vậy, biết sao bây giờ?

Tôi nhường cho các ông có vợ khen tụng tinh tốt của những "nửa mình" các ông ấy. Tôi chỉ kê sự là này, là dù ông chồng cứng đến đâu, trong tay các bà cũng trở nên hòn bột, các bà muôn nặn gì thì nặn. Mà thường-thường thì, một người con trai lanh-lẹn, mạnh-bạo, các bà nặn thành một người hiền-lành, sợ-sệt, lù-dù, chỉ có biết nghe vợ, nghe con.

Cái cách nặn theo một khuôn mẫu nhất định ấy (Fabrication en série) đã làm cho người chồng Nam-Việt, người nào cũng giống người nào!

Vì vậy, nên từ xưa tới nay, các nhà văn-sĩ ta đã phải vẽ trong thơ văn người con gái mình ưa-có-tưởng-vọng, đê-âu-yếm, đê-nung-niu. Họ phải tự đổi mình như thế, vì nếu trong mộng tưởng mà không tìm được người con gái ưa-có, thì tìm được ở đâu ra?

Nhiều người rút-rát, không dám nhìn đến sự thực, vì sự thực hay nhiều cái bất ngờ. Họ chỉ cứ mo-màng như thế, gấp người con gái cũng mo-màng, nên đê cùng nhau tâm-đồng ý-hợp lầm.

Người này tưởng người kia tốt, người kia tưởng người này tốt, yêu nhau, lấy nhau. Lấy nhau rồi, người này mới biết người kia xấu, người kia mới biết người này chẳng ra gì.

Nhưng thôi... Nếu tôi viết truyện thì tôi cũng tả một người con gái xinh đẹp, đáng yêu, dù cả các nết tốt, rồi tôi cũng mo-màng.

Mà nếu tôi gặp được cô xinh đẹp, thì tôi cũng ưa-yếm, nung-niu, cũng cảm-động đem núi sông ra thề-thốt: cô bỏ tôi, tôi cũng buồn-rầu, đau đớn, tôi cũng thương, cũng nhớ cũng tiếc đói mắt trong, cặp môi thắm của cô, cái dáng đi mềm-mại, cái tiếng nói dịu-dàng...

Vì, dẫu sao thì vậy, không có các cô thì chúng tôi sống làm gì mới được chứ?

VIỆT-SINH

### TIỀN..

(xem trang 9)

## Jeunes amis

Par ce temps de crise.

Si vous voulez choisir un établissement scolaire;

Qui se soit distinguée durant ses quatorze années d'existence, par un travail méthodique et assidu, toujours couronné de succès;

Qui vous distribue un enseignement profitable avec la collaboration des professeurs des plus compétents, licenciés, bacheliers ou diplômés de l'Université Indochinoise.

Qui, par suite de la compression de tous ses frais généraux soit arrivée à vous accorder un réduction importante sur la rétribution scolaire.

Venez-vous faire inscrire aux

### Cours de Vacances à l'Ecole THANG-LONG

Cours de préparation au diplôme E. P. S. F. I. . . . .	4\$00
Cours de préparation aux divers examens et concours aux écoles primaires supérieures . . . . .	2.50
Cours Supérieur . . . . .	2.00
Cours Moyen . . . . .	1.50
Cours Élémentaire . . . . .	1.20
Cours Préparatoire et Enfantin. . . . .	1.00

Ouverture 26 Juin 1933

## ÔNG NGUYỄN-THỪA-ĐẠT VỚI ÔNG NGUYỄN-TRÁC

Ông Nguyễn-Trác vốn là nghị-trưởng nghị-viên dân-biểu Trung-kỳ. Từ lúc đức Kim-Thượng hồi loan, ông lại được nâng lên chức thượng-thư dân-biểu.

Nhưng ông không dám nhận một cách rõ-rệt, ông chỉ nhận một cách mập-mờ, được lòng vua khỏi mất lòng dân.

Ông Trác không dám nhận chức thượng-thư, nhưng lại muốn nhận chức thượng-thư, nên ông xin lấy danh nghị-trưởng mà tham dự vào hội-đồng của viện Cơ-mật. Còn tiền lương 400 bạc, ông xin tạm nhận 300, còn một trăm, ông chắc cũng muốn tạm nhận nốt, nhưng ông còn ngần-ngừ không biết nên trả lại nhà nước hay nên cúng vào một việc nghĩa.

Nhưng đó là quyền ở ông, cũng như con lừa kia có quyền ăn cỏ hay uống nước, hay không ăn uống gì.

Cũng vì cái quyền đó, nên một năm nay, ông vẫn lưỡng-lự không ai biết rằng ông nhận hay ông từ chối chức thượng-thư dân-biểu.

Bỗng ở đâu ông Nguyễn-thừa-Đạt — chắc độc-giả còn nhớ cái ông nghị hồi năm ngoái ở hội-đồng dân-biểu Bắc-kỳ, cứ gân-gốc ngồi nín thin-thít, tắc-tị — như cái chai rượu đóng kín bằng nút chai lối herméticos — viết thư ngỏ cho ông Nguyễn-Trác, khuyên ông nên đường-hoàng mà ngồi lên ghế Dân-vụ-khanh và nhận lấy số lương bỗng của nhà nước dự cho.

Út thì ông Trác! nên nghe lời ông Đạt, nhận đi. Ông đã vậy, còn đến phiên ông nghị-trưởng viện dân-biểu Bắc-kỳ nữa chứ!

Ông Nguyễn-thừa-Đạt là một ông nghị về phe ông Phạm-Quỳnh, năm kia đã xin ra ứng-cử nghị-trưởng viện dân-biểu Bắc-kỳ, năm ngoái vì vắng bóng tri-âm, nên ông không ra tranh với ông Phạm-huy-Lục.

Năm nay hẳn là ông ra ứng-cử nghị-trưởng viện dân-biểu Bắc-kỳ, nếu ông không vô Trung ứng-cử nghị-viên dân-biểu Trung-kỳ.... rồi ứng-cử nghị-trưởng vạn dân-biểu Trung-kỳ.

Còn số lương bỗng, ông Đạt bảo ông Trác nên nhận vì có «thực mới vực được đạo», không biết ông Đạt ăn mỗi bữa được mấy bát cơm? Việc đó có can-hệ đến tiền-đồ quốc-gia lắm, ai là người yêu ông Đạt nên khảo-sát cho rõ.

TỰ-LÝ

### Kính-cáo độc giả

Kể từ ngày nay sắp tới, Bản-báo Quản-lý có phái người đi thu tiền, xin cứ trả tiền cho người đó, miễn là có chữ ký của Bản-báo Quản-lý Phạm-hữu-Ninh, dấu nhà báo và dấu của Société Annamite d'édition là đủ.

Còn như tiền báo của các độc-giả ở xa, từ nay đến 15 Juin này là cùng, nếu không gửi trả, bản-báo sẽ phải nhờ nhà Bưu-diện đòi hộ, tiền số-phép phần độc-giả phải chịu.

PHONG-HÓA

### QUÝ THAY GIỌT NƯỚC MẮT

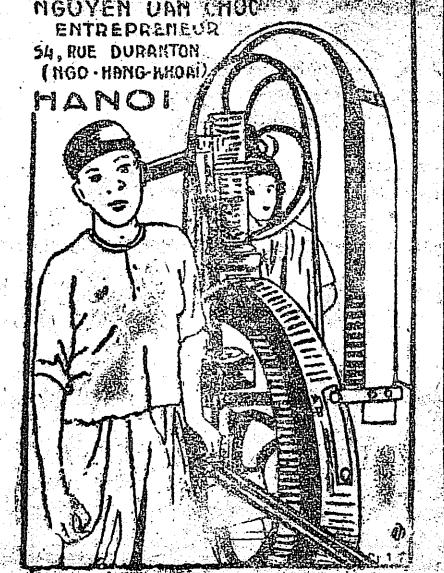


— Nói dài bấy giờ tôi chết mợ có khóc không?  
— Con mimi này nó chết tôi còn khóc nữa là cậu!

### XIN CHÚ Ý ĐẾN GA MỚI

### ĐẦU CẨU PAUL DOUMER HANOI

SCIÉRIE MÉCANIQUE  
NGUYỄN VĂN KHÔU  
ENTREPRENEUR  
S4, RUE DURANTON  
(NGÔ HÀNG-KHOAI)  
HANOI



Ở ngõ hàng Khoai (Rue Duranton) cạnh Gare Mới Đầu Cầu Hanoi số 54 và 56, telephone số 268, có một xiềng nhận khoán làm các nhà, cửa, đồ đất và bán các thứ gỗ: cây, phiến và xẻ, có xiềng máy cưa làm các thửa cửa, liteaux, lattis, các cái cửa lá chớp và cọc; giá hạ nhất ngoài Bắc, công việc làm rất nhanh chóng được vừa ý các quý-khách.

Các quý-khách cần sự gi về việc mộc thi đặt ngay cho bả-hiệu vừa khởi mốt thi giờ mà lại có phần lợi.

Ở ngoài gare Hanoi lúc nào cũng có gỗ về bán.

Bản hiệu xin khai một vài thứ và bán chiết khách trong ít lâu như lim một thước gỗ.

Roi lợp ngói 0m027 X 0m027 Giá 0\$056

Lattis 0m027 X 0m010. Giá 0\$030

Bản-hiệu xin mách dùm các quý-khách cần sự gi về việc làm nhà.

Kính cáo: Nguyễn-văn-Cầu,  
Entrepreneur à Hanoi.

## THƠ MÓI

Đứa trẻ ăn mày.

Trong phố vắng, lang-thang một đứa trẻ  
Mồ-côi chừng lèn chín lèn mười.  
Minh trơ xương mặc áo rách tả-torz,  
Quần lá tọa, buông ống cao ống thấp.  
Khắp thành-thị nó đem thân dì hành-kết,  
Đến tối về nằm vạ-vật ở đình làng.

Nó đang lê bước mỏi bến đường,  
Chợt dừng lại trước một nhà gần đó:  
Nó thấy bên trong một người thiểu-phụ,  
Đang nâng-niú hòn-hít đứa con thơ.  
Bỗng nhiên những nỗi tủi-thương chan-chứa từ bao giờ,  
Khiến đứa trẻ nghẹn-ngào muôn khóc.

Nhưng nó cố nén lòng thồn-thức,  
Rồi bùi-ngùi đứng đó, lặng thinh.  
Người dàn-bà đem ra cho một đồng  
Nhưng vô tình không biết rằng đứa bé  
Thiểu-não kia đang lau hai giọt lệ.  
Người có hay đâu rằng đứa bé mồ-côi  
Nay chỉ ăn mày lấy một nụ cười,  
Lấy đôi mắt nhân-tử, lấy một lời ảm-  
yếm.

Đứa hành-kết ấy trên đường đã từng  
dầm

Vô số người e o vô số đồng trinh.

Nhưng chẳng có ai nỡ bớt một chút  
tinh,

Để thí cho đứa trẻ bo-vơ không cha,  
Không mẹ.

VŨ-ĐÌNH-LIÊN  
(Trường luật)

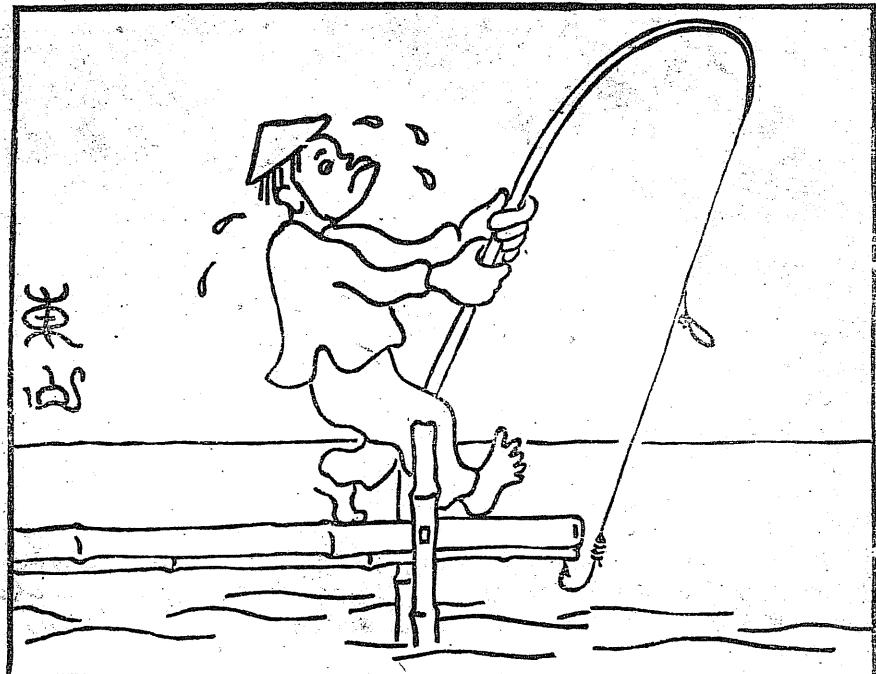
### Túp lều tranh.

Dưới bụi cây đứng rú một túp lều,  
Trong tiêu-tụy cảnh mái siêu, vách nát;  
Nền rêu xanh thêm lò vè tiêu-diều,  
Riêng tro-trọi giữa đồng không bắt-  
ngắt.

Tấm cửa phên chặt đóng xuốt đêm ngày,  
Chỉ tiếp nắng, đón trăng khi sớm tối.  
Đứng dõi cao mà ngắm xuống quán này:  
« Hắn vô chủ nên không ai lui tới »

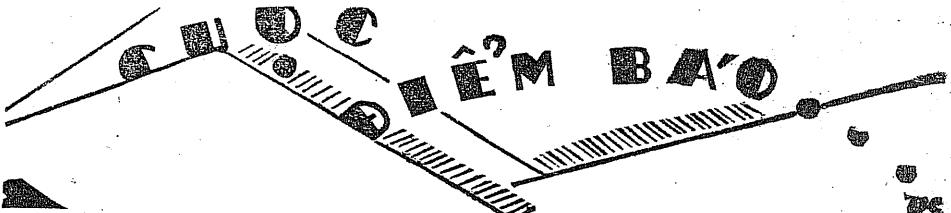
Trên mái tranh bỗng thấy khói một lần,  
Tỏa theo gió sắc xanh, xanh-sẫm.  
Nào ai hay sinh-khí vẫn nồng-nàn,  
Theo lần khói lần vào mây u ám.

V.B. CHIỀU (Duy-en-hà)



- Quái! cá gì mà nặng thế này??

(vẽ theo tranh của Marius)



### Khúc nam huân của Đông-Phương Cùng người tri kỷ

Con người ta dùng tình, nên biết  
dùng vào chỗ nén dùng, chứ không  
nên nhắm mắt dùng liều. Dùng tình  
mà liều-lĩnh, không biết dán-đo so-  
trước, thì xưa nay đã biết bao nhiêu  
khách tài hoa đắm chìm ở trong bê-  
nh nghiệt:

Ba sinh thoát đã tàn giấc mộng,  
trăm năm còn để lại trò cười.

Sảy chân mang giận nghìn đời.  
Nghìn đời khôn để làm người lòng  
hòn!

Sao em không biết rằng:

Ta là một kẻ giang-hồ phiêu-dâng,  
nay đó mai đây, hợp ít tan nhiều,  
bốn bề không đâu là định sở.

Còn em, em lấy một tấm thân như  
năm tơ cồn trắng nõn, quyết đem  
bám vào sợi dây gai rời, để mong  
nhờ sức nó đưa lên nghìn trùng mây  
biếc; sao em chẳng lo xa đến cái nỗi  
gió kép mưa đơn, sương thu nắng  
hạ, bấy giờ em sẽ làm-tâ trong mưa,  
toi-bời trước gió:

Thì thân em nghìn vàng: tránh  
sao cho khỏi phong-trần lân-dận:  
nặng sém mùi bùn pha sắc sám.

Thôi đi, sợi xích-thằng không thể  
buộc vào chân anh, thì mái tóc xanh  
của em không nỡ vì anh mà đến bạc!

Yêu nhau bằng thắn-trí, thì tám-  
hòn ta vẫn gấp nhau, yêu nhau ở  
ngoài nghìn dặm!

Việc thế éo-le là thế-thế!

Lệ ai chan-chứa nước sông hồng!

T. Ch.

Còn ai hiểu ông T. Ch. nói những  
cái gì?

Họa chặng, có người tri-kỷ của  
ông biết. Mà cho đến người tri-kỷ  
ấy cũng vị tất đã hiểu:

Xin dè Nhất-Linh nói lời T. Ch.,  
mà viết sau đây một bài văn kêu như

thế, vì Nhất-Linh nói cái lối văn  
đồng đa đồng-danh mà vô nghĩa ấy  
Nhất-Linh có thể một ngày viết nổi  
nghìn bài. Nhất-Linh lại cam-doan  
rằng nếu báo Đông-Phương không  
tin, xin lập một diễn-dàn, Nhất-Linh  
sẽ xin ứng khẩu làm một hoi  
đủ một nghìn bài văn đại cà-xa như  
thế (1)

NHẤT-LINH

Một bài thi dụ trong một nghìn bài:  
Non nước nghĩa trùng, con quốc  
hạ thiếp-tha, ôi bèo trời sóng vỗ. Ban  
ơi, ngày trước đi về, xuân vẫn thăm,  
mà bông hoa vô tình con bướm nó  
lượn quanh.

Còn em, sớm khuya gác gầm, lê  
năm canh thồn-thức vì ai. Ném tầm  
con mắt trông ra xa, mịt-mù sương  
tỏa, nỗi éo-le riêng giận giờ già.

Xuân đi xuân chẳng lại, sợi xích-  
thằng khôn buộc mỗi bi-ai, những  
cánh thế thăng trầm, to vương rối-  
rit, ngắn cuộc đời mờ-mịt luồng  
thuong em.

Thôi, từ nay hắn là muôn đời xa  
cách, mà ngọn cỏ rầu-rầu, khôn gọi  
mỗi bi thương,

Kiếp trước đành oan, kiếp sau xin  
hẹn.

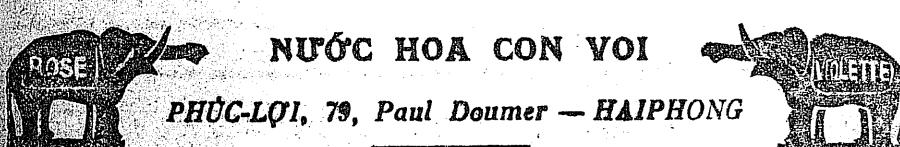
Nàng Oanh-Oanh gấp-gõ. Thúy-  
Kiều, bạn ơi mà Đạm-Tiên sao chẳng  
cùng em một kiếp. Cái bông hoa mọc  
cuối mùa, tàn úa trong sương, đời  
em thiếu giọt-lệ khóc than, vô-vàng  
trọn kiếp.

NHẤT-LINH

(1) N.B. Nếu có đủ thời giờ và think  
giả săn-lòng ngồi nghe.

## Sap..

(xem trang 12)



Jasmin, Violette, Narcisse  
Quelques Fleurs

1 lọ 3 grammes 0\$20, 1 tá 1\$50  
1 lọ 8 grammes 0.30, 1 tá 2.70  
1 lọ 20 grammes 0.70, 1 tá 6.30

Fleur d'Amour, Rose, Memphise

1 lọ 3 grammes 0\$15, 1 tá 1\$50  
1 lọ 8 grammes 0.30, 1 tá 2.00  
1 lọ 20 grammes 0.60, 1 tá 6.00

Bán buôn và bán lẻ, tiền cước bản-hiệu chia.  
Các hiệu cao mua pha lợi hơn các thứ khác nhiều lắm.

## L'UNION INDOCHINOISE

JOURNAL HEBDOMADAIRE

PARAITRA LE MERCREDI 5 JUILLET 1933

Ceux qui désirent recevoir ses numéros spécimens sont priés d'envoyer  
dès maintenant leurs noms et adresses à

M. VŨ-ĐÌNH-DY

48, Boulevard Henri d'Orléans — HANOI



(1) Mai toan làm ra mặt lanh đạm.

Nhưng không thể chống nổi với lòng cảm xúc, òa lên khóc. Bà án lảng lặng để cho nàng khóc cố không tỏ chút động lòng. Mai lau nước mắt rồi mạnh bạo nói:

Bầm bà lớn... người vợ chưa cưới của anh Lộc con, nếu chẳng lấy anh con thì cũng lấy được người khác. Còn con thì trinh tiết, tinh mệnh... cả một đời con, con đã gửi vào anh con,... con không thể lấy ai được nữa. Không phải con sợ mất, sợ thiệt một sự gì cho con, nhưng ngoài anh Lộc, con không thể yêu ai được. Mà con chắc anh con cũng vậy, anh con yêu con cũng như con yêu anh con. Vả bà lớn đã biết đâu là người vợ chưa cưới của anh con yêu anh con, và nhất là anh con thì thực không yêu người ta một chút nào, vì nếu anh con yêu người ta thì đã chả yêu con. Vậy thì nếu bà lớn cho phép chúng con lấy nhau, bà lớn sẽ ghen được hạnh phúc cho ba người: cho anh con, cho con và cho cả con quan tuần nào đó. Trái lại nếu bà lớn không bằng lòng thì con không biết ba cái đời ấy sau này sẽ ra sao. Nhất là con, không biết sẽ sa vào cá hang sâu vực thẳm nào. Vì, con xin thú thực với bà lớn, con không thể nào yêu chồng người khác được. Thà con chết còn hơn là đi lấy lẽ. Lương ân con nó không cho con làm những điều vô nhân đạo như thế.

Bà án ngẫm nghĩ rồi mỉm cười nói:

Ông cha ta lấy vợ lẽ là thường chử. Có hề gì!

Bầm bà lớn, nhưng con thì con không thể thế được. Con yêu ai thì

(1) Xem Phong-Hoa từ số 36.

#### KH I-HƯNG soạn

con chỉ muốn người ấy là người yêu hoàn toàn của con mà thôi.

— Vậy ra cô yêu Lộc lắm!

— Bầm, bà tất bà lớn còn phải hỏi.

Bà án cười khanh-khách rồi nói: Tôi lấy làm lạ cho cô quá. Cô bảo cô yêu con tôi. Cô lại khoe cô giàu lòng hy-sinh, thế mà cô chỉ nghĩ đến cô, chứ cô không hề tưởng đến nó.

— Bầm bà lớn, sao bà lớn bảo con không hề tưởng đến anh con?

— Nay cô phải biết. Con đường tương lai của thằng Lộc còn dài. Thế nào nó cũng ra xuất chinh nay mai. Nếu tôi hỏi con quan tuần tỉnh kia là người có thế-lực cho nó làm vợ là tôi đã suy-xét kỹ-lưỡng lắm. Quan tuần còn trẻ, bước hoạn đồ còn dài, sau này con tôi tất phải nương-tựa vào bố vợ mới mong chóng thăng quan tiến chức được. Nếu trái lại, tôi để nó tự-do kết-hôn với cô, thì không những nó mất chỗ nương-tựa mà nó lại mang tiếng Choi-bời bậy-bạ, lấy người không sừng-dáng, tránh sao được nỗi xấu trong lý-lịch. Đấy cô nghĩ mà coi, nếu quả cô yêu con tôi và giàu lòng hy-sinh thì thiết tưởng không còn sự hy-sinh nào to bằng, quý hăng, cao-thượng bằng sự hy-sinh này. Vì cô sẽ giúp cho con đường tương-lai của người cô yêu.

Mai tức uất người đã toan cự lại vì bà án lại bảo nàng là người bậy-bạ. Song trong lòng nàng đau-dớn không tìm được lời kháng-nghị. Nàng chỉ đứng khóc-lóc rồi lạy-van:

— Bầm bà lớn, xin bà lớn xét lại cho con được nhờ, con có phải là người bậy-bạ đâu, cha con cũng dỗ-dát, nhà con cũng là một nhà đời-

#### Tranh của Đông-Sơn

dời theo nho-giáo.

— Vẫn biết thế, nhưng người ngoài người ta biết đâu. Tôi tôi biết rồi, cô chẳng yêu gì con tôi đâu. Chẳng qua cô chỉ muốn làm bà lớn đây thôi. Phải, bà tham rồi ít nữa lại bà huyền — To lắm! danh-giá lắm!

Mai đứng khoanh tay vào ngực mỉm cười, nói:

— Bầm bà lớn, còn kém bà án một tí!

Bà án hầm-hầm tức giận dập tay xuống bàn:

— À ra con này hồn thực. Mày phải biết bà gọi đội xếp đến tổng cỗ mày đi bây giờ, không khó gì đâu!

Mai lảng-lặng ra gọi anh xe, người nhà bà án :

— Anh xe, vào bà lớn truyền.

Rồi Mai quay lại phía bà án:

— Bầm bà lớn, anh xe đó, bà lớn truyền cho gọi đội xếp.

Bà án biết Mai chẳng vừa, khó mà dùng oai-quyền được, ngồi đỡ người ra nghỉ mưu-kế khác. Một lát, bà thong-thả đứng dậy bảo Mai :

— Thôi, nói nhiều lời vô ích. Rồi tôi sẽ bảo thằng Lộc nó tự xử. Thôi chào cô.

Mai hoảng-hốt chạy theo, quay xuống đất kêu van. kè-lè:

— Lạy bà lớn, nếu bà lớn không rู้ lòng thương con thời xin bà lớn doái thương đến đứa bé nó còn nằm trong bụng mẹ. Bầm bà lớn, tình mẫu tử. Bà lớn thương anh Lộc con làm sao thì con sẽ thương con của con làm vậy... Bầm bà lớn, nó tội-tình gì, nó đã làm gì nên tội, mà nó chịu khổ ngay từ trong bụng mẹ nó. Nếu bà lớn đuổi con đi, con hờ-vo lưu-lạc thì không biết số mệnh của

con sau này ra sao. Bầm bà lớn, hai tinh mạng ở trong tay bà lớn, xin bà lớn nghỉ lại cho.

Bà án hơi cảm động, cố giữ nét mặt lanh-dạm :

— Về làng mà dẻ.

Mai cười :

— Người ta sẽ bảo là con chửa hoang!

Bà án bối rối :

— Người ta bảo ! Cần gì người ta bảo!

Mai đứng phắt dậy, lạnh-lùng đáp :

— Bầm bà lớn, thôi được rồi. Tôi không ngờ ! Thực là tôi không ngờ !... Tôi không ngờ lòng bà lớn lại là sắt đá. Bầm bà lớn, xin mạn phép bà lớn, bà lớn là một người ích-kỷ. Bà lớn theo nho-giáo, mà bà lớn không nhớ câu : « Kỷ sở bất dục, vật thi ư nhân ».

Bà án mỉm cười, khinh bỉ :

— Chữ nghĩa cũng khá đấy ! Hữu tài vò hạnh !

— Thôi, bà lớn không cần nhiều lời. Tôi sẽ đi. Tôi xin rời bỏ cái nhà này ngay ngày hôm nay. Cái trách-nhiệm nặng-nề sau này bà lớn sẽ chịu lấy.

Bà án ngo-ngác hỏi :

— Trách-nhiệm gì ?

Mai mỉm cười, lắc đầu :

— Tôi quên ! Không ! Chẳng có trách-nhiệm gì hết ! Vì hai mạng hồn này có chết đi nữa, lòng bà lớn vẫn cũng không rung động.

Hai giọt nước mắt nhỏ trên gò má răn-reo, bà án ngồi phịch xuống ghế :

— Cô im ngay !

Ngồi ngâm-nghĩ một lúc, bà nói :

— Trước khi cô đi, cô lại dǎng nhà, tôi sẽ giúp cô một số tiền, xứng đáng với sự hy-sinh của cô, với lòng hào-hiệp của cô. Và khi nào cô có

## CUỘC THI MEN RƯỢU

Nâu rượu nam phải có thứ men toàn những vị thuốc  
bổ ích cho người uống

Vậy ai có các thứ men tốt thì đem lại thí-nghiệm ở lò nâu Bắc-kỳ Nam-Tùu Công-Ty tại Văn-diện. Nếu được như ý thì Công-Ty sẽ dùng. Ai muốn hỏi gì về việc ấy xin lại Hội-sở, 34 Quai Clémenceau (Hàng Nâu) — HANOI

điều gì cần đến tôi giúp, có cứ lại nhà tôi, bao giờ tôi cũng sẵn lòng giúp cô.

Mai lạnh-lùng:

— Cảm ơn bà lớn, nhưng con không phải hạng ăn xin.

Bà án chỉ lưu ý đến có một việc là Mai đi, lại hỏi như để nhắc:

— Vậy bao giờ cô đi?

Mai cười:

— Bầm bà lớn, một lời đã hứa thì bao giờ cũng phải giữ. Tôi đã nói nội nhát ngày hôm nay thì chắc không phải ngày mai. Bà lớn cứ yên lòng. Trong năm điều, bà lớn viện của nho-giáo ban nãy là: nhân, nghĩa, lẽ, tri, tin, thì có hai điều tôi trọng nhất là: nhân và tin. Bà lớn không lo tôi thất tín....

Bà án lộ vẻ vui mừng, kề-kề:

— Cô nên nghĩ đến lão già này tuổi tác chỉ có một trai. Nếu nó say hoa đắm-nghẹt mà sinh ra bất-hiệu bất-mục, thì tôi đến buồn mà khóc héo, mà chết mất. Đó là một sự hy-sinh cuối cùng mà tôi xin cô ban riêng cho tôi.

Mai mỉm cười:

— Vâng, bà lớn nói rất đúng. Tôi có thể hy-sinh được chứ bà lớn là bà lớn thì khi nào lại phải hy-sinh vì một đứa con gái hạ tiện. Thời được! Bây giờ già bà lớn nói xin tôi ở lại, tôi cũng không nghe lời đâu... Biết đâu con bà lớn lại không giống bà lớn.

Mai ngâm-nghĩ nhớ lại cù-chỉ, ngôn-nữ của Lộc mấy hôm trước trong lòng lấy làm ngờ-vực. Bà án đứng dậy ra về.

— Thôi, chào cô. Tôi tin cậy ở cô đấy nhé. Chỗ nữa lại đăng nhả, thế nào cũng lại đấy nhé. Nhà ở phố H... số 244.

Mai tiễn bà án ra tời công rồi quay vào trong nhà ngồi phịch xuống ghế, bưng mặt khóc.

Những người có tính vui-vẻ, yêu đời thường dễ khóc. Sự buồn rầu đau-dớn theo nước mắt chảy mà cạn giòng. Những kẻ không khóc được, chỉ ngâm-nghâm chôn sâu sụt sâu khổ ở trong lòng hay biếu-lộ ra ngoài bằng câu thơ tâm-sự chua-cay, những kẻ ấy mới là chán-nản cuộc đời.

Khi vạt con đã ướt đầm nước mắt, thì Mai thấy Mai đã đỡ khổ, vì sự ước mong một cuộc đời tốt-dep khiến Mai tưởng-tuong có người yêu đứng bên sấp cất tiếng an-ủi, khuyễn-can, dỗ-dành. Nàng ngoảnh cổ lại: Huy, nét mặt râu-râu đương ngầm nàng

có chiều ái-ngại, thương-yêu.

Thấy em, nàng lại khóc. Huy rón rén lại gần, đặt cặp sách xuống bàn hỏi chị:

— Có sự gì thế chị?

Mai không trả lời. Huy đứng vịn vào lưng tựa ghế để yên cho chị khóc. Tuy chị chưa nói, chưa kể nổi đau-dớn cho Huy nghe, Huy đã đoán được hết. Huy đã biết ngay từ buổi đầu rồi thế nào cũng có ngày nay, vì thế có bao giờ Huy vui đâu. Mấy hôm nay, ngầm nét mặt lạnh-lùng, thờ-ơ của Lộc, Huy càng chắc-chắn, càng yên trí rằng sự phỏng đoán của mình là không sai. Huy ghé gần vào tai chị, sẽ nói:

— Anh Lộc, phải không chị?

Mai vẫn khóc, không đáp. Huy lại nói:

Huy ngâm-nghĩ, mặt hầm-hầm tức giận. Mai hỏi:

— Em tính sao?

Huy đáp:

— Được!... Nhưng để em hỏi anh Lộc mấy câu dã.

Mai vội gật:

— Hỏi làm gì, em? Em không thấy mấy hôm nay anh ấy nhát nhẽ đối với chị em mình đấy ư?

Huy mắng môi:

— Ấy chính vì thế, em mới muối hỏi cho ra lẽ.

Mai cười:

— Lê gi? Em còn lạ gi! Mẹ con họ bàn tính với nhau chán rồi. Họ chỉ tìm mưu lập mèo tống chị em mình đi để họ cưới con quan tuần nào đó (hồi). Chị bằng minh di trước cho họ khỏi phải duỗi.

Huy tức uất người, ngồi phịch xuống ghế, hai tay ôm ngực ho thắt thanh. Mai đứng dậy lại gần lo lắng hỏi:

— Trời ơi! Em sao vậy?... Sao mặt em tái đi thế kia?

Huy cố gượng, mỉm cười:

— Không, em không sao hết... Chị ơi, vì em mà chị khổ một đời.

Mai cố làm mặt vui để yên lòng em:

— Chả việc gì chị khổ! Em vui thời chị cũng vui. Em nên nhớ lời dối-dङg của thầy: đem hết nghị lực ra mà chống chọi với đời.

Huy ngâm-nghĩ, rồi hỏi:

— Thế chị nhất định đi à?

— Chị quả quyết lắm rồi!

Huy lắc đầu:

— Nhưng chị đương có nghén.

— Chà! Trời sinh voi, trời sinh cò. Thị hãy cứ liều.

Cho hay cái tình liều, cái tình lẳng-mạn cũng là cái tình di-truyền ở trong nhà cụ tú. Cụ khi xưa cũng vì cái tình ấy mà mấy lần gia-thế thăng-trầm, rồi đến bị khánh-kiệt tài sản. Nay Mai với Huy cũng chỉ vì lòng phẫn uất, vì tình tự-do không chịu được một sự khinh khi mà sắp liều đem thân phiêu lưu trong xã-hội....

Cái bước đường tương-lai mập-mờ ấy, Mai và Huy đương lảng-lặng ngồi ngâm-nghĩ tối, thì có tiếng giày ở ngoài cồng thong thả đi vào. Mai vội bảo em:

— Đừng nói gì với anh Lộc nhé.

Huy sẽ gật.

Lộc vào, lạnh-lùng treo mũ lèm mắc áo, ngồi xuống ghế không nói nửa lời.

Hai chị em nhìn nhau, như cùng hiểu thấu những sự mờ ám, và cùng quả-quyết thi-hành những điều đã dự định.

(Còn nữa)

KHÁI-HƯNG

## Con số 100

### Xin bà con đừng quên:

rằng nhà CỤ-CHUNG chuyên dệt các Maillot Pull-over có tiếng xưa nay ở phố Citadelle, vì nhận được kiều máy dệt to nhất của người Pháp chế-tạo rất tinh-sảo, nên đã dọn ra số 100, phố Hàng Bông (Hanoi).

Từ nay hẳn bà con được vừa ý và không lo gì hàng-hóa người mình còn kém hàng ngoại-quốc bẽ nõi.

Bà con, xin hãy bảo-tồn lấy cồng-nghệ nước nhà.

CỤ-CHUNG  
100, Rue du Coton. — Hanoi

Một nhà chuyên nghề Tơ lụa bản-Sứ và thay đổi các mẫu áo dã từ 13 năm

Có thể đổi các mẫu áo xanh ra nhạt hay lại ra màu mõi già để dùng vào mùa hè.

Có nhuộm đủ các màu và phiếu trắng hàng.

Có nhiều thứ nhiều, lụa khổ rộng toàn tơ rất đẹp.

Có lanh nhồi, lanh Saigon, lương thâm các hạng, nước thâm không phai.

Có một thứ lụa chọn và một thứ nhiều-Satin đặc biệt.

Cứ hỏi tại số 50 Hàng Cót nhà LE-QUANG-LONG, không ngại nhầm phải hàng xấu hay giá đắt.



D 5

— Có điều gì thì chị nên cứ ngồi cho em hay, xem em có thể bàn tính giúp chị không, can chi chị lại để bụng mà đau ngầm khóc ngầm.

Mai nức nở:

— Chị khổ lắm em... ạ!

Huy rờ ý chị:

— Ở đời còn có anh Lộc, còn có em thi can chi chị phải khổ.

Mai gục mặt xuống cánh tay lại khóc:

— Ấy chính vì anh Lộc mà chị khổ đấy, em ạ!

— Nhưng đâu đuôi câu truyện thế nào mới được chứ?

Mai liền ôn lại cho em nghe mọi sự vừa xảy ra và kết luận rằng:

— Thế nào chị em ta cũng phải đi ngay hôm nay.

Huy dập tay xuống bàn:

— Đuỗi! Có lý nào thế không?

Mai dịu-dàng:

— Có cái lý chắc chắn nhất là nhà này của họ. Em còn có ngót tháng nữa thời đã thi, chị cũng toán nán-ná.

Huy ngắt lời:

— Không! Không cần thi với cử gì hết. Nhưng có thể như thế được không? Làm mất một đời trinh-tiết của người ta, lấy người ta có thai nghén rồi đuổi người ta đi, bỏ người ta bơ-vơ ở giữa đường đời. Luân-lý gì thế? Thế gọi là cắn nhắc chử-tinh với chử-hiếu, thế gọi là đặt chử-hiếu ở trên chử-tinh được à? Thế là vô nhân đạo... là... đều!

Mai mỉm cười:

— Nếu thế thì càng nên đi lắm.

**113 số trúng**  
về cuộc xổ số của hội C.S.A. Hanoi  
**Số Đặc-đặc**

**10.000 \$**

Ngày mở nhất định vào ngày:  
**12 Juillet 1933**

Cùng nói giống ai người tám huyết?

Việc thể-thao phải biết việc cần.  
Mở nhà hội, lập sân quần,  
Gặp cơn khủng-hoảng thêm phần  
khó-khăn.

Công với cửa ta cần góp lại,  
Việc dù to gặng mãi thì nén.  
Và chẳng cũng một đồng tiền,  
Còn mong ch襌 lát muôn nghìn  
đến tay.

Trước là nghĩa sau này là lợi,  
Việc nên làm, chờ vội bỏ qua.  
Một đồng một vé ta mua.

Vé bán tại các nhà báo và các cửa hàng  
lớn ở khắp các tỉnh Bắc-kỳ.

# Những việc chính cần biệt trong tuần lê

## TIN TRONG NƯỚC

Sự thực về vụ Phụ-Nữ Tân-Văn kiện Sài-Thành.

### Câu truyện luật-khoa

Về việc báo Sài-Thành chống án tòa Tiêu-hình phạt phải trả cho ông và bà Nguyễn-đức-Nhuận năm tám đồng bạc (500\$00) tiền bồi-thường-janh-giá, thấy báo Công-Luận và Saigon nói mục « Tòa Phúc-án việc binh » (Chambre des appels correctionnels) buổi nhóm bữa thứ ba vừa rồi nói rằng báo Sài-Thành đăng tráng án và báo Phụ-Nữ bị thất-kết hai lần».

Kỳ thiệt là tòa Phúc-án không tha bông bị cáo mà cũng không bắt tiền cáo bao giờ. Tòa chỉ không xét vụ ấy thôi (statuer au fond) vì giấy tờ buộc tội trên phòng chưởng-lý làm quá kỳ hạn ba tháng, luật 29 Juillet 1881 qui điều 65 đã định (prescription).

Ai có học chút đỉnh luật cũng biết sự tráng án (acquittement) và sự tòa không đem ra xử vì quá hạn lệ (prescription) khác hẳn là đường nào.

(Đoàn Nhà Nam 20-5-33)

**Thống-soái Verdier đã tới Hanoi hôm 30 Mai**

Ngài đã định tiếp quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu trước rồi đến các quan ngạch tư-pháp, tài-chánh, thương-chánh, công-chánh, bưu-chánh, chánh-trị và hành-chánh, phòng dân-biểu v.v.

**Quan Toàn-quyền Pasquier sẽ về Pháp**  
nghỉ, vào thượng-tuần tháng Décembre, sau khi ra Hanoi để chủ tọa kỳ hội-dồng Chánh-phủ họp vào tháng Septembre này, chứ không phải ngài ở luôn trong Nam để đợi ngày về Pháp như nhiều tin đồn.

**Quan Toàn-quyền đã tới Saigon hôm 31 Mai.**

**Vụ Ami du Peuple với quan cố-vấn Falk.**

Ông Michel R. chủ báo Ami du Peuple bị truy tố về tội bậy-báng quan cố-vấn Falk hiện nay làm phó trưởng-lý tại tòa thượng-tuần trước mặt công-chúa. Việc này đã đem xử trước tòa trưởng-trí nhiều lần nhưng chưa có kết-quả.

**Chứa truyền-đơn và giấy má khả nghi**  
Haiphong.— Cao-văn-Giông chứa truyền-đơn và nhiều giấy má khả-nghi, đã bị truy-tố về tội làm rối cuộc trị-an. Kết-quả, tòa trừng-trị Haiphong phạt Giông 18 tháng tù và 5 năm quản thúc.

### Hà giá xe-lửa.

Kể từ 1-6-33, sở Hòa-xa Đông-pháp phát vé khứ hồi hạng tư giá rẻ cho hành-khách trong một vài quãng đường ở mạn Vinh-Tourane. Vé khứ hồi hạng ba và hạng tư những quãng Hanoi - Nacham, Hanoi-Vinh cũng giảm giá.

### Bon sét-tỷ chịu hạ nợ xuống 22%

Chánh-phủ đã phải đại-biểu ra điều-dịnh với bọn sét-tỷ xin họ hạ các món nợ xuống, Bọn này cũng phải đại-biểu ra thương-lượng với đại-biểu Chánh-phủ.

Hôm 1 Juin đã có một cuộc hội-niệm do ông Diethelm làm chủ-tọa. Bon sét-tỷ đã chịu hạ tiền lãi của bộ xuống 22%, còn các món nợ khác thì hạ 35%.

### Pháo thuyền La Marne đã tới Haiphong.

Pháo thuyền La Marne thuộc quyền chỉ-huy của quan thủy-sư đô đốc Richard, chỉ-huy đội hải-quân Đông-dương đã tới bến Haiphong sau khi đi tuần ở các miền duyên-hải Trung, Bắc-kỳ.

Pháo-thuyn này trước thuộc bộ hải-quân Viễn-dông, mới liệt vào đội hải-quân Đông-dương được một tháng nay.

### Thi « ba-toong tàu thủy.

Đến 25-6-33 tại Haiphong sẽ có kỳ thi « ba-toong » tàu thủy (patron breveté).

Đơn phải gửi đến quan đầu-tỉnh, để cho quan Thống-sứ Bắc-kỳ trước ngày 15-6-33.

Illei Tường-trợ và Chẩn-tế Nam-kỳ đã xuất ra 2.000 đồng để cưu-tế trẻ hoang.

### TIN TRUNG-HOA

**Sau ngày 24-5, Trung-hoa có quyền khai-chiến với Nhật, vì đã hết hạn nói trong tờ hiệp-trúc H. V. Q. Nhưng Trung-hoa đã tuyên-bố không muốn khai-chiến.**

### Nhật Hoa đã thực định chiến.

Bắc-binh.— Hoàng-Phu cùng các yếu-nhân Nam-kinh, Thượng-hải, Tế-nam, Thiên-tân đã có cuộc bàn tính kỹ càng, sau khi đến Bắc-binh lại bàn với bộ Quốc-chánh. Tại mặt trận đã êm, không đánh nhau nữa, quân Tàu đã kéo đến phỏng tuyến dự định, quân Nhật không tiến dì. nữa

### Nhật sụi Bạch-Nga độc-lập.

Thượng-bá.— Người Nhật đang cố sức giúp người Bạch-Nga ở Mân-châu tồ-chức bởi « Phục-quốc đại đồng-minh » Mân-châu cũng tự nguyện làm hậu-viện cho Bạch-Nga, xui dực người Tây-bá và Môn-kha-tát-khắc (giáp giới Mông-cổ) bỏ Tô Nga kéo cờ độc-lập.

### Nhật nhận mua đường sắt Trung Đông

Tokio.— Chính-phủ Nhật đã gửi giấy báo Công-sứ Nhật ở Moscou vào điện-kiến Littvinoff để báo tin Nhật nhận mua đường sắt Trung Đông. Một hội-niệm ba nước sẽ họp ở Tokio để điều-dịnh về việc này.

### Quân Tàu đánh lộn nhau ở Mân-châu

Bộ-hạ Phùng-ngọc-Trường và tướng chỉ-huy đội quân nghĩa-dũng Nhiệt-hà đánh lộn nhau.

Ở Thượng-hải, họ cho là vì Phùng phản đối Nam-kinh về cuộc điều-dịnh với Nhật nên mới có truyện này.

### Hải-quân Nhật sắp mở cuộc thao-diễn

Lớn tại Thái-binh-dương, cả thảy hơn hai trăm tàu chiến tham dự, chia làm hai bộ đánh, giữ (tin Thượng-hải).

### Thủ-doạn người Nhật đối với Mân-châu.

Bắc-binh.— Người Nhật định đem thủ-doạn ngoại-giao mưu giải-quyet cho xong cái án Mân-châu. Việc Phượng-Trạch sang

Tàu túc là mưu đe.

## TIN NHẬT

Trái-phá bắn một phút được 15.000 phát.

Tokio.— Ông Shimizu mới chế được một thứ trái-phá không dùng thuốc súng mà bắn mỗi phút được 15.000 phát.

Cách làm cho trái phá này bắn đạn ra được giữ rất bí-mật.

## TIN AN-ĐỘ

**Ông Gandhi để râu** — Ông Gandhi đã nhân ăn trót ba tuần lễ như ông đã định. Điện-mạo trông khác trước nhiều, vì từ hôm nhận ăn đòn nay ông không cạo sáu râu tóc nên tóc râu dài lướt-thượt. Ông nói sau này ông sẽ để râu luôn chứ không cạo nữa.

### Ông Gandhi với hội quốc-gia.

Bombay.— Nhân ông Gandhi tuyệt thực nên ông đã mở cửa đèn riêng cho các « hang dưới ».

Còn lãnh tụ hội nghị quốc-gia đã đầu về đây để cho Gandhi nghỉ 15 ngày. Song nếu tình-hình chính-trị bắt buộc thì hội-niệm lại họp để ổn định về việc có nên « bắt tuần-lệnh » nữa không.

T X M.

in..

(xem trang 13)

## Xô số công-thải Đông-dương

Tại sở Tài-chinh đã xô số công-thải Đông-dương. Kết quả như sau này:

Số 27.879 trúng 10.000 đồng.

Số 12.699 trúng 1.000 đồng.

12 số sau này trúng mỗi số 500 đồng:

114.060,	55.923.	22.492,
104.659,	120.403,	36.077,
33.303,	95.924,	112.149,
75.623,	47.284,	70.403,
42.556	110.230	56.097
43.723	9.024	93.742
7.658	21.928	50.252
91.299	58.660	62.208
105.221	75.899	104.428
23.561	66.697	54.130
86.905	102.472	40.498
5.234	3.788	14.633
43.316	57.167	88.695
18.144	80.559	107.826
91.371	22.749	746
78.163	112.82	50.828
92.122	33.92	103.638
119.513	71.835	41.244
58.641	97.031	12.378
108.724	83.991	76.366
48.590	5.876	83.386
47.911	144.493	64.376
23.560	38.179	56.260
36.921	25.445	56.947
113.801	81.980	77.982
88.054	110.339	103.964
24.388	64.774	16.014
61.363	108.455	88.421
71.910	65.567	49.391
115.587	52.693	76.659
40.303	29.114	24.295
21.808	67.257	67.769
47.528	106.615	77.820
110.164	7.370	95.226
83.838	10.012	80.169
16.950	6.906	69.927
68.196	1.2.988	43.688
77.301	83.827	16.240
90.396	105.811	100.786
78.701	43.633	25.474
28.250	58.543	97.060
10.830	1.207	91.628
73.155	62.391	17.185
59.444	65.193	31.700
16.880	9.255	37.435
109.616	61.655	33.345
75.606	74.128	78.033
110.397	99.560	30.898
93.034	122.699	10.384
40.840	97.452	14.133
71.265	108.953	90.962
1.943	106.095	9.518
66.085	10.986	61.957
52.380	73.028	44.814
71.830	56.042	72.481
93.152	101.319	36.442
96.726	92.031	19.477
41.892	91.120	106.329
70.179	122.488	88.744
76.835	49.007	117.402
110.557	102.486	78.712
56.192	115.922	87.389
110.966	15.945	105.719

(Còn nữa)

## CUỘC VUI THỰC-THÀ

Từ ngày thần Chemise ra đời, đã được nhiều Quý-khách tin dùng và công-nhận là nhà lành nghề.

Muốn khỏi phụ lòng các ngài đã chiếu-cố, nên đặt cuộc vui này, xin quý-bộ lại bắn-hiệu số rõ.

Ngài nào ở xa muôn dặm cuộc, không và cũng được công-bằng như có mặt.

### THUẬN-THÀNH-LONG

Nº 15, Rue du Riz (Phố chợ Đồng-xuân)  
HANOI



## PHÒNG THĂM BỆNH

Bác-Sỹ Nguyễn-văn-Luyện  
Nº 8, rue Citadelle, Hanoi  
Telephone 304

CHỮA BỆNH BẰNG ĐIỆN  
CÓ PHÒNG-THỦ VI-TRÙNG  
CHUYÊN CHỮA BỆNH  
ĐÀN BÀ, TRẺ CON  
Số 8, phố Đường-thành, gần  
chợ Hàng-da, sau phố Xe-điều.

## CÁC NGÀI DÙNG MŨ VÀ KHĂN, XIN ĐỂN XEM Ở HIỆU

### TÂN-LONG-THỊNH

Nº 29, Phố hàng Nón -- Hanoi

Có làm đủ các kiểu mũ và khăn, dáng  
tân-thời rất đẹp, rất kỹ mà giá hơ  
hơn hết mọi nơi.

Có bán đủ các đồ dùng làm mũ và  
khăn như: liège, cốt mũ, vải lợp, vải  
son mờ, giấy bắc, vân-vân.

Bán buôn tinh giá đặc-biệt

Có nhận "Commande" của các tỉnh  
Trung, Bắc-kỳ

TRUYỀN VUI

## GẬT, GẬT HOÀI!

Nguyễn-Quân làm đại-lý cho một sô dầu ở một tỉnh-ly kia vẫn có tiếng là lầu, là thạo, là được việc, nói tóm lại, là một người đại-lý hoàn-toàn. Vì chủ nào mới ở Hoa-kỳ sang, chàng ta cũng hết sức chiều-chuộng để được lòng tin cậy. Vâng chàng lại giỏi khoa giao-thiệp, đến nỗi bao nhiêu người làm công từ ông chủ nhì, ông chủ ba cho chí các ông thanh-trá, các thầy thư-ký, các cô đánh máy chữ, người Pháp người Nam ai ai cũng vì nê. Vì thế số tiền hoa-hồng chàng được lĩnh vẫn hời hơn các đại-lý khác.

Sáng hôm ấy, Nguyễn-Quân nhận được bức điện-tín của một người bạn làm công ở sô gửi về dặn-dò cẩn-kẽ:

— Trưa nay chủ mới ở Hoa-kỳ sang đến thăm hật ông. Phải cẩn thận.

Một giờ trưa, quả thực một chiếc xe ô-tô hòn đỗ trước cửa đại-lý. Chưa kịp xem xét sô sách, ông chủ lôi ngay Nguyễn-Quân đi kinh-lý mấy vùng nhà quê, qua những con đường đất gồ-ghề, cong-queo ở nơi thôn-gia.

Tới một hiệu Khách bán dầu, ở một huyện ly nhỏ, có treo biển hiệu dầu nhả, chủ dầu bảo dừng xe, hỏi đại-lý:

— Tiêu đại-lý của ông?

— Phải.

— Ta xuống xem.

— Xin vâng.

Chủ hiệu đơn-dả ra đón tiếp, một chú Khách béo phì, vận quần linh đèn và áo cánh ngắn đê hở cả rốn. Nguyễn-Quân gặp chú lần này là lần đầu, vì thường chàng chỉ cho người nhà chờ dầu đến, cùng là cuối tháng đi thu tiền, chứ không bao giờ chịu tới những nơi hẻo lánh không có đường giải đá và đi xe tay gấp quang-xoc, dầu đậm lên gọng mui đến brou-sô.

Ý chừng chủ hiệu trưởng Nguyễn-Quân là khách, hay là á-beng, nên nhách mép cười và xì-xò chào bằng tiếng Koóng-Tống. Đại-lý ta làm ra mặt thành-thạo mỉm cười ngả đầu ấp-úng è-a chào lại. Người thanh-trá An-nam lấy làm kính phục lắm:

— Ông biết cả tiếng Tàu?

Nguyễn-Quân nhũn-nhận đáp lại:

— Thưa ông, tôi cũng hơi biết.

Chủ dầu thấy hai người nói truyện quay lại hắt hàm hỏi. Rồi khi người thanh-trá cho biết rằng Nguyễn-Quân nói được tiếng Tàu thì ông quay về phía chàng gật gù:

— You speak Chinese? Very well! (ông nói được tiếng Tàu, tốt lắm).

Nguyễn-Quân hơi đỏ mặt, nứa tự dắc, nứa bén-lên trả lời:

— Yes (phải).

Trời ơi! ông đại-lý tôi lại hiểu cả tiếng Anh! Thực là một ông đại-lý hoàn-toàn!

Người Tàu mời mọi người ngồi chơi, rót nước chè mạn mocket ra thết, rồi kéo một tràng tiếng Koóng-Tống ra kẽ-kẽ con cà con kê gì mãi.

Nguyễn-Quân thì hơi hé cắp môi mỉm cười, đầu luôn luôn gật ra dáng ta hiểu lầm. Chủ hiệu thấy những điều mình think-cầu đều được sở bắng lòng gật-gù cho cả, nên thích chí càng nói, nói chán. Còn Nguyễn-Quân thì vẫn gật, gật chán. Song có một câu, chú Tàu nhắc đi nhắc lại đèn ba, bốn, năm, sáu lượt mà vẫn thấy ông kia gật, thì lấy làm lạ bật buồn cười, vì câu ấy là một câu... hỏi.

Chủ dầu cũng phì cười theo, rồi ung-dung trả lời lại chủ hiệu bằng tiếng... Khách!

Trước khi sang An-nam, ông chủ dầu này đã ở Hương-Koóng hơn mười năm, hèn gì mà không thạo tiếng Koóng-Tống.

Còn Nguyễn-Quân?

Chàng rất điềm-nhiên, mỉm cười, bảo chủ dầu:

— Thưa ông, tôi là nghị-viên.

KHÁI-HƯNG

### thành..

(xem trang 14)



Nên dùng pháo VIỆT-NAM

hiệu TƯỜNG-KÝ, Hạnh-Phúc, Khánh-Tho

Bán tại hiệu TƯỜNG-KÝ

78-80, Rue du Sucre Hanoi (Phố hàng Đường) và 44, phố hàng Bồ, Hanoi

Xưởng chế-tạo: Phú-Xá Hadong.

Có đặt đại-lý khắp tam Kỳ.

Các bạn nhà buôn,  
muốn kề biển lối mới

Xin qua bộ lại nhà ATDAR PUBLICITY

7, Phố Nhà Thờ (Lamblot) — Hanoi (Chỗ gần rẽ sang hàng Hài)

Giá tinh-hà, nhiều lối chữ mới, nhiều tay vẽ khéo, lại có nhà mỹ-thuật trong nom. Công việc dù nhiều ít cũng có garantis, có nhận cả các việc son, vôi.

Nên dùng phấn đánh giày mủ PURBLANC của ATDAR



— Bộ này, dở giờ, tôi kém ăn kém ngủ quá, bác à!

— Hoài của, nhà tôi đã định làm cơm mời bác chủ nhật đến xơi với chúng tôi....

PHỤ - NỮ

## Lời một cô gái quê

Chị Đ. L. trong hai kỳ báo trước, lên tiếng cảnh tỉnh những người có cái thiên-chức làm cha mẹ hiện thời hay bắt buộc chị em mình vào trong vòng gia-dinh không cho ra ngoài tìm kế mưu sinh.

Tôi lấy làm hơi lạ chút đỉnh. Nói đến ai không biết, chứ như tôi đây, thân già hơn hai mươi tuổi đầu, cha mẹ đã cho phép buôn ngroc bán xuôi từ năm 16, 17. Tôi được biết nhiều chị cũng ở trong một cảnh như tôi.

Cho nên tôi vẫn tưởng rằng chị em mình xưa nay vẫn được mưu đường tự-lập. Tuy cha mẹ thường chăm nom gìn-giữ, song đó chẳng qua là cái thiên-chức của cha mẹ bắt phải vậy.

Một người con gái chưa chồng bước ra mưu-sinh ở trong xã-hội hiện thời vốn là một sự rất khó-khăn. Nếu không có cha mẹ luôn ở bên cạnh dể dạy bảo thì tôi e nhiều cô con gái vì quá ưa sự tự-do mà gieo mình vào những điều lầm-lỗi để di-hận biết thô-rò nào nguôi.

Dù ta đến tuổi thành nhân rồi, ta trí vẫn còn non, lòng còn đầy những mộng tưởng, nếu ta không dựa theo cha mẹ để theo lời giáo-huấn, chẳng bao lâu cuộc đời nhô-nhen kia sẽ bắt ta nếm nhiều sự chua-cay.

Ngoài những điều giáo-huấn, tôi vẫn tưởng chị em mình vẫn có quyền ra đời tìm kế tự nuôi lấy thân để khỏi di-lụy đến cha mẹ. Tôi nhìn ra ngoài xã-hội, chỉ trừ ra những người nào cha mẹ quá nuông, không bắt tim đường mưu lợi, còn chị em ta đâu-dâu cũng như tôi cả, cho nên xưa nay tôi vẫn tưởng chị em mình vẫn có quyền tự-lập. Đến bây giờ xem bài của chị Đ. L. tôi mới hay rằng tôi vẫn bị thúc-phục trong vòng chuyên-chế của gia-dinh.

Hay là chị Đ.L. riêng mặc vào trong vòng ấy, rồi suy bụng ta ra bụng người, cố ý bắt cả chị em mình tự nhận bị thúc-phục.

Còn chị bảo rằng giàn hoặc vì một lẽ riêng mà người con không muốn lấy vợ, lấy chồng, cha mẹ phải nuôi cho đến lúc bạc đầu, thì chị lo xa quá! Trai lớn có vợ, gái lớn có chồng, những người ở vây suốt đời tưởng cũng hiếm lầm. Thản-hoặc có một đôi người như vậy, họ cũng vẫn có quyền mưu-sinh, có vốn riêng, có quyền tự chủ, cha mẹ nào có ai thúc-phục họ gì đâu.

Vài lời thô-thiên, tôi chỉ cốt tìm đến sự thật, nên có bài này để cảnh tỉnh chị Đ. L. như chị đã có lòng tốt cảnh tỉnh những ai có thiên-chức làm cha mẹ.

NGUYỄN-THỊ-LƯƠNG, Hadong

KHÔNG GIỘP, KHÔNG NỨT, RẤT TỐT, RẤT BỀN, RẤT RẺ

## SO'N CON GÀ

Của mấy nhà, kỹ-sư tay đã từng thi-nghiệm hơn 10 năm nay cho hợp với phong-thổ xit ta. Sơn có chất kim khí sơn vào gỗ và sắt rất bền rất tốt. Sơn lên ống khói, nóng đến hơn 200 (độ) mà sơn con gà vẫn không nứt không giở. Một can sơn, sơn được 12 đến 15 thùng vñông. Các nhà thầu-khoán nên dùng sơn con gà vì sơn vừa toll vừa bền, sơn được nhiều hơn các sơn khác mà già lại không đắt.

BÁN-TẠI

HANOI

NGUYỄN-HUY-HỢI fils dit

THỦY

86, Rue du Coton

NAM DINH

H. ĐINH

54, Avenue Clemenceau  
nhà BARON cũ

NHÀ MÁY CHẾ-TẠO: Usine de peintures métalliques standard

Lâm-Giu (Gia-Lâm, Hanoi Rive gauche)

Ai muốn mua buôn, hoặc muốn làm đại-lý, xin cứ viết thư hỏi:

M. NGUYỄN-HUY-THỦY, Hanoi hoặc M. HÀ-QUANG-ĐINH, Namdin

NHÀ THÍ-NGHIỆM  
BỆNH LÂU GIANG

Bà phát minh những thứ  
thuốc chữa về bệnh ấy

Hiệu thuốc Lê-huy-Phách năm thuốc đã lâu năm  
đặt phòng riêng để thí-nghiệm bệnh Lâu và  
Giang-mai. Năm 1931 đã phát-minh những  
thứ thuốc này để chữa về bệnh ấy. Lâu mới  
phải (état aigu) bắt từ mủ máu, buốt, tức, chỉ  
dùng từ 4 đến 6 ve là khỏi hẳn, mỗi ve giá 0p50  
lâu lâu năm (état chronique) thường sinh nước  
tươi vắng đỗ, hay đặc cung là vẫn-vẫn, lúc đi  
tiểu thấy nóng, từ chí mồi-mết, yếu đuối và  
còn sinh nhiều chứng khó chịu khác nữa. Như  
thế chỉ dùng 2 ve liêt-trùng giá mỗi ve 0p60  
và 1 hộp to bồ ngũ-tang trù-lâm 2p. hộp nhỏ  
1p. là khỏi hẳn. Thứ thuốc này ai dùng không  
khỏi sẽ già-lại tiền. Còn bệnh giang-mai thi bắt  
cứ nặng đến đâu, uống thuốc của bản-hiệu cũng  
chóng khỏi hơn là bệnh lâu, ai ai đều biết. Muốn  
hở điều gì đánh theo timbre Op05 giả lời ngay.  
Ở xa mua thuốc gửi thư về sẽ gửi theo cách  
tinh-hoa giao-ngân (C.R.). Thư và mandat  
xin đề :

M. Lê-huy-Phách  
12, Route Sinh-tù, Hanol — Tonkin



Giảm giá

Vì kinh-tế khủng-hoảng, vì quan-lại bị giảm  
lượng, nên các nhà buôn đều phải giảm giá.  
Về sách Hán-Việt tù-diền (đã ra trọn bộ hai  
quyển), chúng tôi định bắt đầu từ nay giảm  
giá như sau này:

Hàng thường 6p00 một bộ  
Hàng đóng bìa vải 7p00 một bộ  
Mua buôn trừ hoa-hồng 20 phần 100.  
Xin điều kiện bán buôn  
Quan-hải thư-diểm 27, Rue Gia Long, Hué

Mừng dấu Linh-bửu

Bà Nghè Nguyễn-mộng-Thạch, đại-lý dấu  
Linh-bửu ở Kim-luông Hué, có gói tặng bản-  
hiện một bài thơ, xin lục-đăng ra đây để các  
bạn hàng thường thức:

Này « Linh-bửu » của chị em ta,  
Hóa-học văn-minh mới chế ra;  
Nhóm góp mùi hương cây dưa nước,  
Gây nên giống báu của riêng nhà;  
Giá hàng nhẹ, dễ đường buôn bán,  
Chứng bệnh nhiều, theo phép uống thoa.  
Phẩm-vật tuy khinh, công-hiệu trọng,  
Xin ai hãy nhớ hiệu Văn-Hòe.

Ngày mồng 7 tháng 4 năm Quý-dậu  
Bà Nguyễn-mộng-Thạch  
Kim-luông

Gặp khi gió táp mưa đón,  
Dùng xe AN-THÁI chẳng eor  
có gì.

HIỆU XE

Số 2, phố Nguyễn-trọng-Hiệp — Hanol

Muốn cho xe pháo nhẹ nhàng.  
Mang lại AN-THÁI sisa sang như lời

Chắc bền giá cũng được hời...

Chỉ có hiệu AN-THÁI làm được xe đúng  
như xe « Verneuil » vì sau khi sở áy tan bản  
hiệu đã mua được các dụng cụ dùng làm xe  
mà bản hiệu lại cam đoan là chắc chắn và đẹp  
hơn, hiện đã có tang chứng, xin mời các ngài  
lại xem qua sẽ rõ.

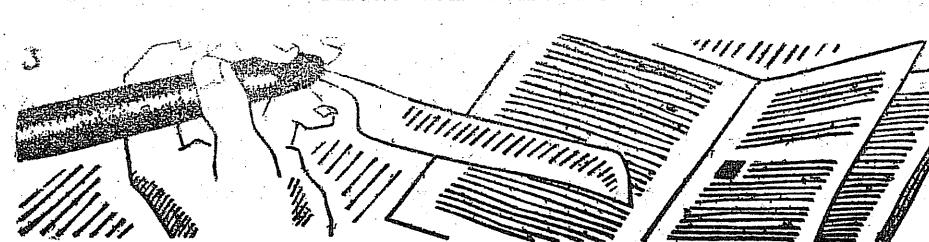
Bán đủ đồ phụ tùng xe kéo và chambre, lốp.  
Có 28 mẫu vải dùng để lợp mui, đóng tura và  
cắt housse xe nhà và xe ô-tô.

Nhận lợp mui và cắt housse xe ô-tô.

Đóng và chữa các xe nhà, xe hàng, xe ngựa,  
và xe bò.

An - Thái

Số 2, phố Nguyễn-trọng-Hiệp, Hanol  
tức là phố giữa phố Cầu gỗ đi vào ngõ Gia-ngu



# NHŨNG HẠT ĐẬU ĐỌN

## Ăn-dát.

Trích trong bài « Một bọn europe nhũng  
nhieu miên euorong-gioi Cao-men và  
Nam-kỳ » (T.B.T.V. số 4853) :

Bọn này ráu khôn-ngoan, ở gần biên  
giới Cao-men nên thấy động là chúng qua  
Cao-men ăn-dát.

Ăn-dát là xa lánh những chốn phồn  
hoa đô-hội để di-ăn và tự-vui ở các  
nơi dien-dâ son-lâm. Chữ ăn-dát chỉ  
dùng vào nghĩa sự lánh dời của các  
nhà văn-sĩ, thi-sĩ, các nhà hiền-triết  
mà thôi. Nay T.B.T.V. dùng vào nghĩa  
trốn-tránh của bọn europe thì cũng là  
lạ thật đấy. Nếu ăn europe mà di ăn-dát  
thì ra những nhà ăn-dát là ăn europe cả  
chẳng?

## Xi-lau.

Trích ở bài « Dưới-ngọn gió xi-lau »  
của Tùng-Phong (T.N.D.B. số 60) :

Nói cây xi-lau thì cũng chẳng khác  
gì dàn-bà ta nói « bò-bé » bằng « dít-nôm ».

Khốn nan! Tên là Tùng-Phong mà  
không biết cây ấy là cây dương-liêu  
(tàu) mà ta gọi nôm là cây thông tây.  
Mà nếu đã muốn dùng lối văn « tiếng  
bời » thi sao không gọi nó là cây « phi-  
lao ». Vì chính tên Pháp nó là « filao ».

Hay Tùng-Phong lắn với chữ « xi-lô »  
(loài lau sậy) đấy?

## Nhường nhau thế nào.

Cũng trong bài ấy:

Lúc bấy giờ thị-quan phải nhường cho  
thính-quan làm việc.

Thì sao không viết: « Lúc bấy giờ  
không nhìn nứa, chỉ ngồi nghe » có  
giản-dị hơn không. Nói thị-quan  
nhường cho thính-quan, câu văn  
không những cầu-kỳ lô-lăng mà còn  
không đúng nghĩa, vì thị-quan nhường  
thế nào cho thính-quan được, mà  
nhường thì nhường bằng cách gì? Ý  
chừng hai ông ấy bàn-giao với nhau  
rằng: thôi, hết lượt tôi rồi, bây giờ  
đến lượt anh. Nhưng có lẽ ông thính-quan,  
ông ấy cái-lại: lúc anh nhín, tôi  
vẫn nghe kia mà!

## Ngõng triết-học.

Cũng trong bài ấy:

... Được mục-kịch những « dàn ngõng  
trắng » bơi lội, hụp lén, hụp xuống dưới  
ngọn nước triều hình như quên mình là  
hột cát ở giữa mặt nước bao-la.

Chắc hẳn là nó quên chữ còn hình  
như gì nứa! Vì đến những người có  
tư-tưởng, nhưng không phải là nhà  
triết-học như ông Tùng-Phong, cũng  
còn chả mấy khi buồn nhớ rằng mình  
là hột cát ở giữa mặt nước bao-la nữa  
là « dàn ngõng trắng ».

## THẾ MÀ ĐÒI ĂN GỐC CÂY



— Im! để mơ trốn cậu, xem cậu có thấy không?

## THUỐC LÂU HỒNG-KHÊ

Bệnh lâu mới phát ra mủ, ra máu, buốt tức, hoặc bệnh đã lâu chưa không rút  
nọc, mỗi khi uống rượu, thức đêm, trong người nóng nẩy, lại thấy có mủ và xem trong  
nước tiểu có vữa, uống thuốc này đều khỏi rút nọc. Thuốc đã mau khỏi, lại không  
công-phat, nên được anh em chị em đồng-bào tin dùng mỗi ngày thêm đông, cả người  
Tây, người Tàu cũng nhiều người uống thuốc này được khỏi rút nọc, công nhận rằng không  
thuốc nào hay bằng thuốc lâu Hồng-Khê. Giá 0\$60 một ống. Bệnh giang-mai, tim-la phát-hạch  
lên sườn nóng rát lở-loét quy-đầu, đau-xương, rát-thịt, rát-dầu, noi-mè-day, ra-mào-gà,  
hoa-khổ, phá-lở khắp người, uống một ống thuốc là kiền-hiệu, không hại sinh-dục. Cũng 0\$60  
một ống. Xin mời qua bộ-lại hoặc viết thư về, lập-tức có thuốc gửi nhà giây-thép đến tận nơi.

## HỒNG-KHÊ DƯỢC-PHÒNG

81 — Route de Hué (cạnh chợ Hôm) Hanol — Téléphone 755

ĐẠI-LÝ: Bát-tiền Vinh, Bát-tiền Hué, 73 Belgique Hải-phòng, Phúc-Lóng 12 Rue des  
Cordonniers Hải-dường, Xuân-Hải phố Lạc-son, Sơn-tây; Đồng-lợi phố Ái-mộ Tông, Vĩnh-Hưng  
phố Thủ Cao-Bằng; Ich-sinh-dường, 190 phố Khách Nam-dịnh; Đức-thắng Albert 1er 148 Dakao  
Saigon; M. Bao ateli'r Phontiou Laos.

## .. sach

(xem số sau)

Hai cặp trên giường lát

Cùng lại trong bài ấy:

Trên ráu « giường màn trời, chiếu đất »  
đôi cặp tình-nhân...

Đôi cặp tình-nhân thì hẳn là bốn  
người cùng nằm trên cái « giường màn  
trời, chiếu đất » ấy.

Nhưng sao trong bài chỉ nói có hai  
người? Thế thì có lẽ là một cặp hay  
một đôi đấy!

Tung-thể nào được!

Trong Ngõ-Báo số 1724, một cái  
dấu đẽ :

Cái không-khí đình-chiến mới tung ra.

Ngồi lẩn-thẩn nghĩ mãi mà thực quá  
không hiểu nghĩa nó ra làm sao.

Tôi không nói dối đâu!

## Một sự lạ!

Cùng số ấy trong mục việc vật.

Rồi V.Th.X đến trình sở mật-thám rằng  
chồng bà là một người thợ may đã hiếp bà...

Nếu sự ấy là một sự không-lạ thì tất  
có nhiều sự hiếp như thế lắm!

## Một câu văn tuyệt.

Trich trong báo Đông-Phương số

853, trong mục « Khúc nam-huân ».

Còn em, em lấy một tấm thân như tấm  
tơ côn trắng nõn, quyết đem bám vào sợi  
giấy gai rồi, để mong nhờ sợi nó đưa  
lên nghìn trùng mây biếc.... Thì thân em  
ngìn vàng : tránh sao cho khỏi....

Em gì mà quái gở thế. Là một nấm  
tơ côn trắng nõn, lại là một nghìn vàng,  
mà lại bám vào sợi giấy gai, để nhờ  
sợi nó (ý chừng sợi giấy gai) đưa lên  
nghìn trùng mây biếc!

Văn ấy thì hăng-Trinh, Chu-cung  
không giáng nghĩa nổi.

NHẤT-DAO-CAO

## Tìm câu

Cứ theo những hình vẽ dưới đây độc-giả có  
thể đọc thấy những tiếng (mots) hoặc những  
âm-thanh (sons, syllabes) ghép thành một câu  
văn quốc-ngữ.

Câu ấy là một câu tục ngữ. Vậy là câu gì đó?

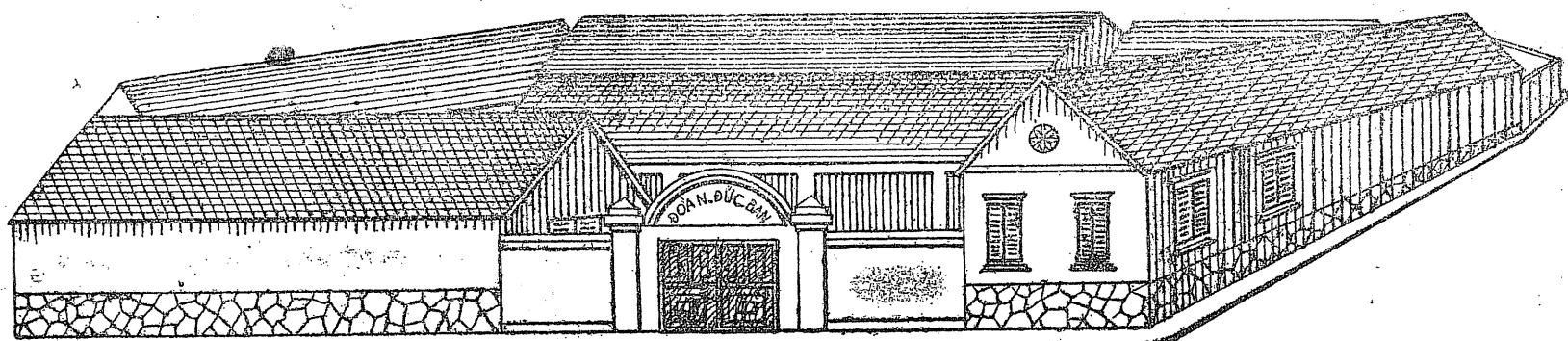


Giải-nghĩa bức tranh số trước

(ngà, y) NGÀY XUÂN (co néo)  
CON EN ĐUA THOI.



Cửa hàng bán  
Nước Mắm  
32 Phố bờ sông  
Hàng Nau  
(Quai Clémenceau)  
HANOI  
Phố bến  
Tầu Thủy  
Rue Maréchal Foch  
HAIPHONG



XƯỞNG LỌC NƯỚC MẮM TRẮNG CỦA M. DOAN-DUC-BAN TẠI CÀT-HẢI QUẢNG-YÊN

Cửa hàng và xưởng mắm do M. DOAN-DUC-BAN quản trị lầy

Có giấy nhận thực bằng khen chữa về bệnh  
**LÂU GIANG**

(sản lồng giúp các người nghèo khổ chẳng may bị phài)

Bệnh lâu phát ra sưng, tức, mủ, máu, cườm dương đau, đi đại buốt, dù nặng nhẹ thế nào, chỉ dùng 1 lọ thuốc trong 24 giờ đồng hồ là đỡ chịu ngay, 0\$50 một lọ, 5\$ 12 lọ, mà sau khi khỏi bệnh này đi độc còn lại nước tiểu khi trong khi vàng, lâu vẫn đặc (filament) qui đầu uốn-vết, thỉnh thoảng nhói ngứa, còn ra một chất nhòn-nhòn tựa mủ; mà có khi các đầu xương thường đau mỏi, chỉ dùng 1, 2 hộp, nặng 3, 4 hộp kiên-tinh tuyệt-lâu (thuốc triết nọc) 1\$50 một hộp là khỏi vứt. Thuốc giang 0\$70 một lọ (có nhận chữa khôn không khỏi sẽ trả lại tiền).

### NHỨC ĐẦU!

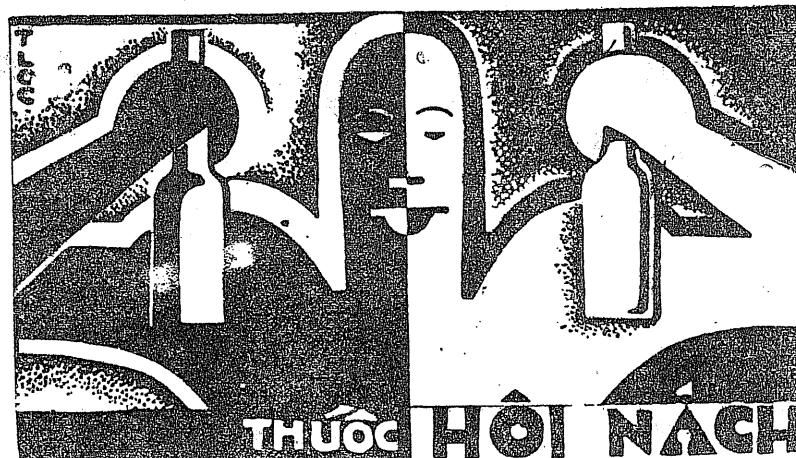
Nhức đầu đầu chỉ uống 1 gói khỏi  
miệng là khỏi. 0\$10 1 gói, 1\$ 12 gói.

### HỘI NÁCH!

Dù lâu mới chỉ soa 1 gói là khỏi rút,  
thơm-tho ngay, 0\$10 1 gói, 1\$ 12 gói.

### Bình - Hưng

89 - Pavillons Noirs (phố Mã-máy). — Hanoi — Giấy nolis: 543



Rất hay, soa một lần là khỏi. Giá 1 lọ 0\$20

### PHÚ-ĐỨC DƯỢC-PHÒNG

Marque Voi trắng  
N° 209, Phố Khách — NAM-ĐỊNH

Các Đại-lý của Bản-hiệu sau đây:

Mr Thịnh 10 Immobilière Hanoi — Đức-Lợi 67 Paniers — Liên-Hưng 174 Khâm-thiên HN. — Đức-Thịnh 14 Khâm-thiên — Tân-Phong 41 Takou HN. — Thăng-Long 83 Tiên-sinh HN. — Cát-Tường 110 Cầu gỗ HN. — Mondain Photo 26 Route de Hué — Đức-Thành 58 Route de Hué HN. — Hồng-Ký 34 Route de Hué HN. — Tiến-Mỹ 35 hàng Đường HN. — Toàn-Thịnh 84 Rue du Riz HN. — Thuận-Thành-Long 15 Rue du Riz HN. — Vĩnh-Đồng 29 hàng Đường — Lợi-Ký 88 hàng Đào HN. — Văn-Lợi 113 hàng Đào HN. — Thọ-Bình 73 hàng Gai — Trần-ngọc-Quang 109 hàng Gai HN. — Nam-Hợp 8 hàng Bông — Phương-Thịnh 187 hàng Bông HN. — Khang-Ký 191 hàng Bông — Quảng-Thành 89 Paniers HN. — Ích-Phong 31 Phúc-kien — Xương-Hòa 29 Phúc-kien HN. — Mr Thành 34 hàng Đầu — Mậu-Hưng hàng Bồ HN. — Nam-Tân 84 Bonnal Haiphong — Mr Dinky 73 Belgrave Haiphong.

VẼ ẢNH TRUYỀN THẦN BẰNG THAN, MỰC TÀU,  
TOÀN THÂN HOẶC BÁN THÂN CHỈ CÓ:

**2\$90** (ảnh bề 50×60)

Có nhận gửi lãnh hóa giao ngan. Ở xa xin gửi ảnh về cho

### M. TRƯƠNG-TRỌNG-BÌNH

OFFICE INDOCHINOIS DU TRAVAIL  
81, Route Mandarine, 81 — HANOI



Xin chiếu cố Pháo VIỆT-NAM

hiệu Bát-Tiên

Tor ta, tor tàu và tor gốc — Bán buôn và bán tại

Hiệu TƯỜNG-AN

20, Hàng Gai, Hanoi

Giá phải chăng

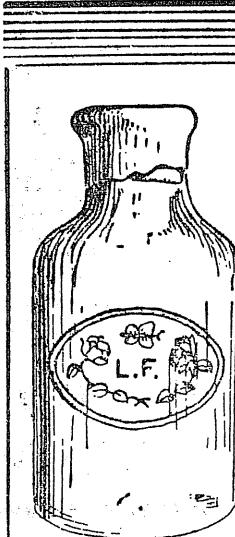
ở xa xin viết thư về thương lượng

Nước hoa “Jasmin”  
chai nào có giàn thêm cái  
étiquette bồ - rụe đỏ có hình  
hoa con bướm mới thật là  
thú chính hiệu. Các ngài dùng  
nước hoa Jasmin, nên nhận  
ký hiệu này hãy mua, kèo  
bị lừa mua phải hàng giả.

Mỗi chai giá: 0\$25

Đại-lý độc quyền:  
LUNE-FAT

23, hàng Bạc — Hanoi



### PHARMACIE MODERNE VŨ-ĐO-THIN

PHARMACIEN DE 1<sup>re</sup> CLASSE DE LA FACULTÉ DE PARIS  
BÁN THUỐC TÂY THƯỢNG HẢO HẠNG — GIÁ TIỀN PHẢI CHĂNG

Téléphone n° 495

25, 27, 29, Boulevard Francis Garnier — HANOI

# HIỆU THUỐC TO NHẤT ĐÔNG-DƯ' O'NG

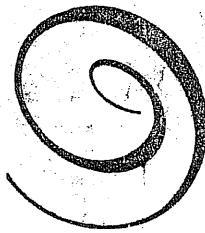
Pharmacie

# Chassagne

Chủ nhân : Ông LAFON và Ông LACAZE

59, Rue Paul Bert — HANOI

(TRƯỚC CỬA GÔ-ĐÀ VÀ NGAY HỒ HOÀN-KIẾM)



## Bản hiệu có bán :

Thuốc chè theo đơn của Quan Bác-Sỹ  
Thuốc chè-sản chữa đủ các bệnh  
Các đồ buộc thương-tích  
Các khí-cụ để làm thuốc  
Các chất hóa-học  
Các đồ trang-sức như phân, nước hoa.

THUỐC THẬT NGUYÊN-CHẤT  
VÀ THƯỢNG HẢO-HẠNG.  
THUỐC BÁN RẤT CHẠY  
NÊN BAO GIỜ CÙNG MỚI.

Tiếp dãi bạn hàng một cách rất ân-cảm.  
Ở xa viết thư về sé trà lời ngay.  
Trong một ngày gửi thuốc đi các tỉnh.